

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 Budsjett 2024

ADMINISTRASJONSUTVALG 25.10.23

Disposisjon

- At budsjett og økonomiplan skal henge sammen med planverket for øvrig
- Hvordan kommunens frie inntekter er bygd opp
- Hvilke føringer ligger i Statsbudsjettet for 2024?
- Hva er viktige parametere i et kommunalt budsjett?
- Hva er situasjonen i Levanger nå, og i et historisk perspektiv?
- Hvordan jobber vi med utfordringsbildet?

Men først:

Kommunens ansatte yter tjenester fra før vugge til grav

- Ca. 2 mrd. NOK i omsetning per år
- Over 1800 ansatte er på jobb hver dag
- Hjelper 20.500 innbyggere 24/7

0
år

100
år

Vigsler

Psykisk helse og ungdomsarbeid

Husbank/startlån

Service tjenester

Vann og avløp

Oppvekst

Drift og anlegg

Idrett og kultur

Gartner

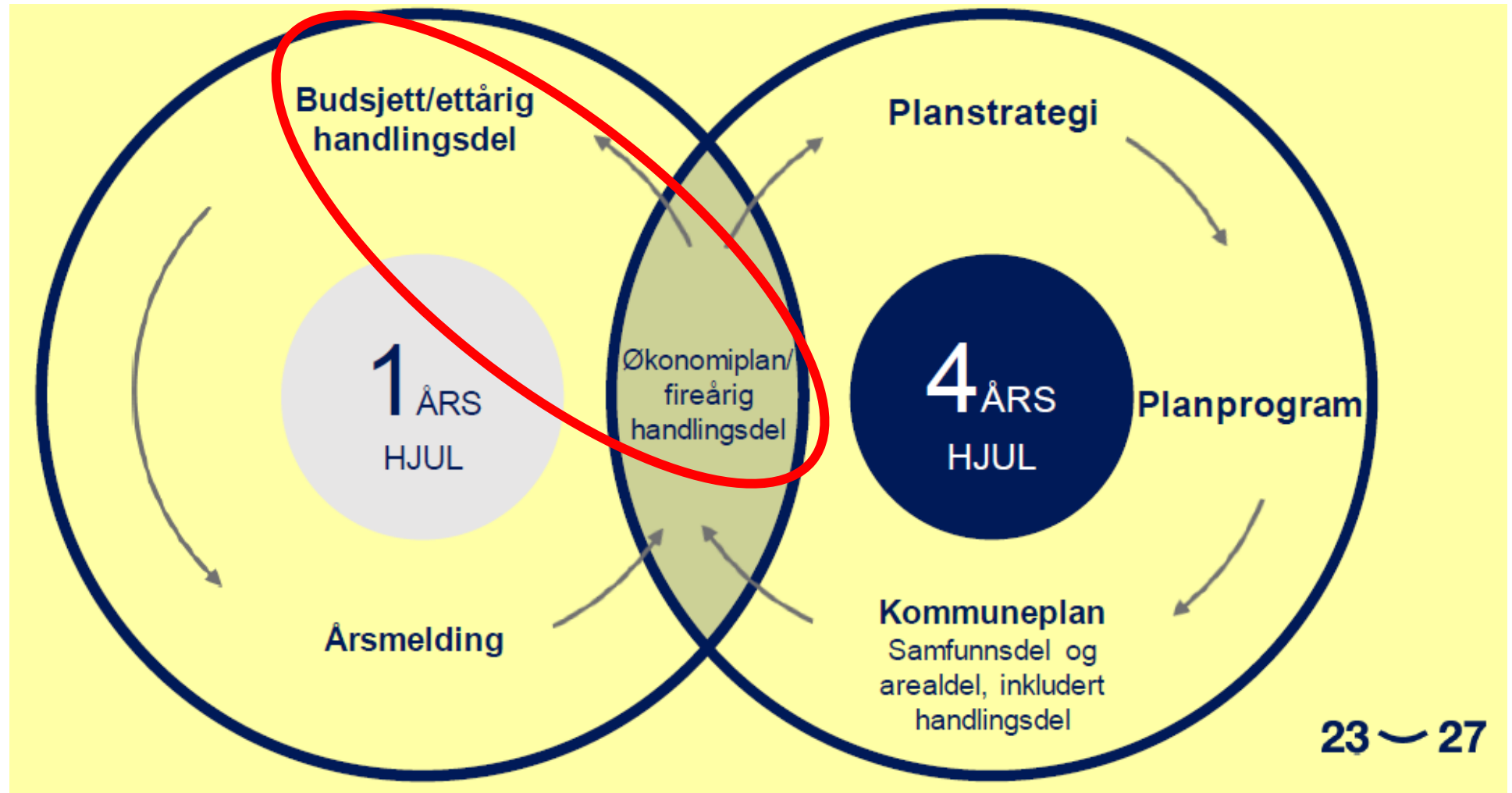
Inkludering/frivillighet

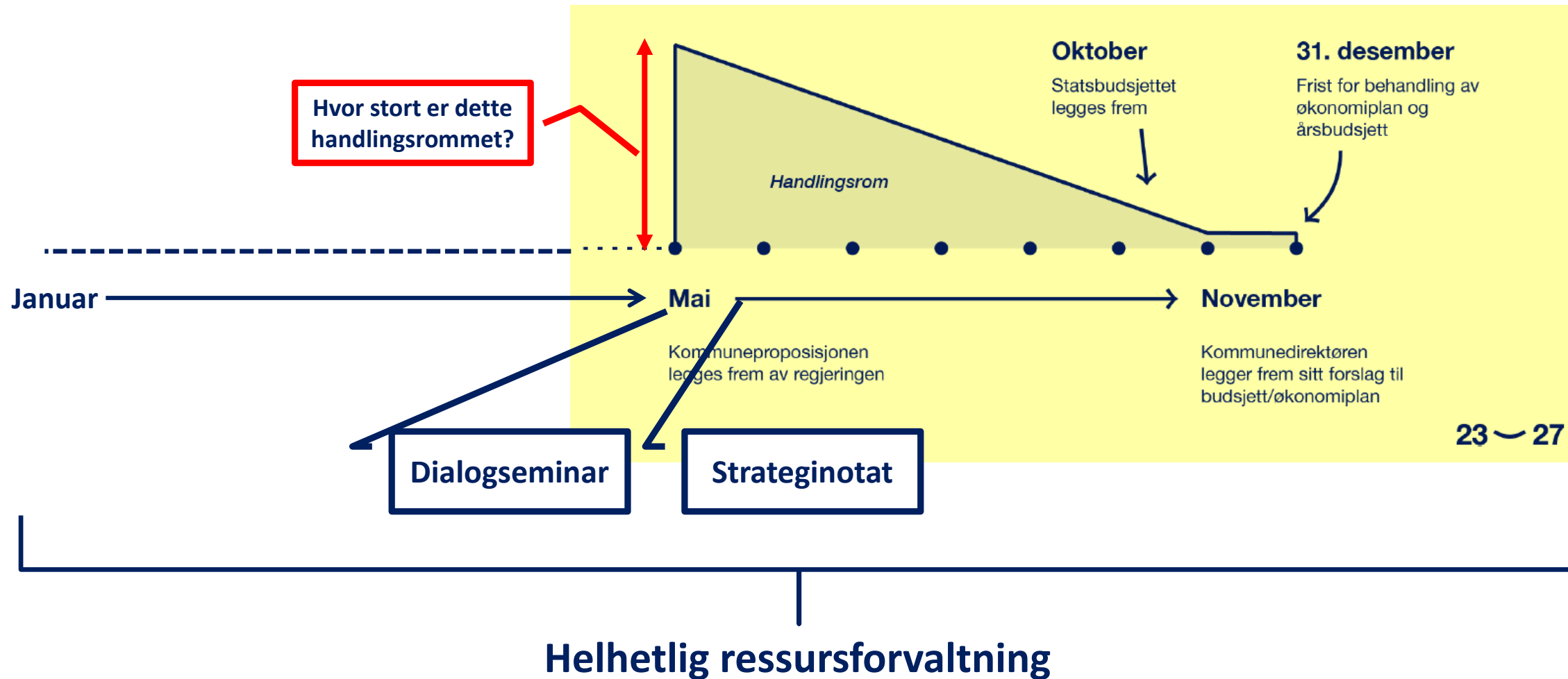
Eldreomsorg

Hvordan henger det hele sammen?

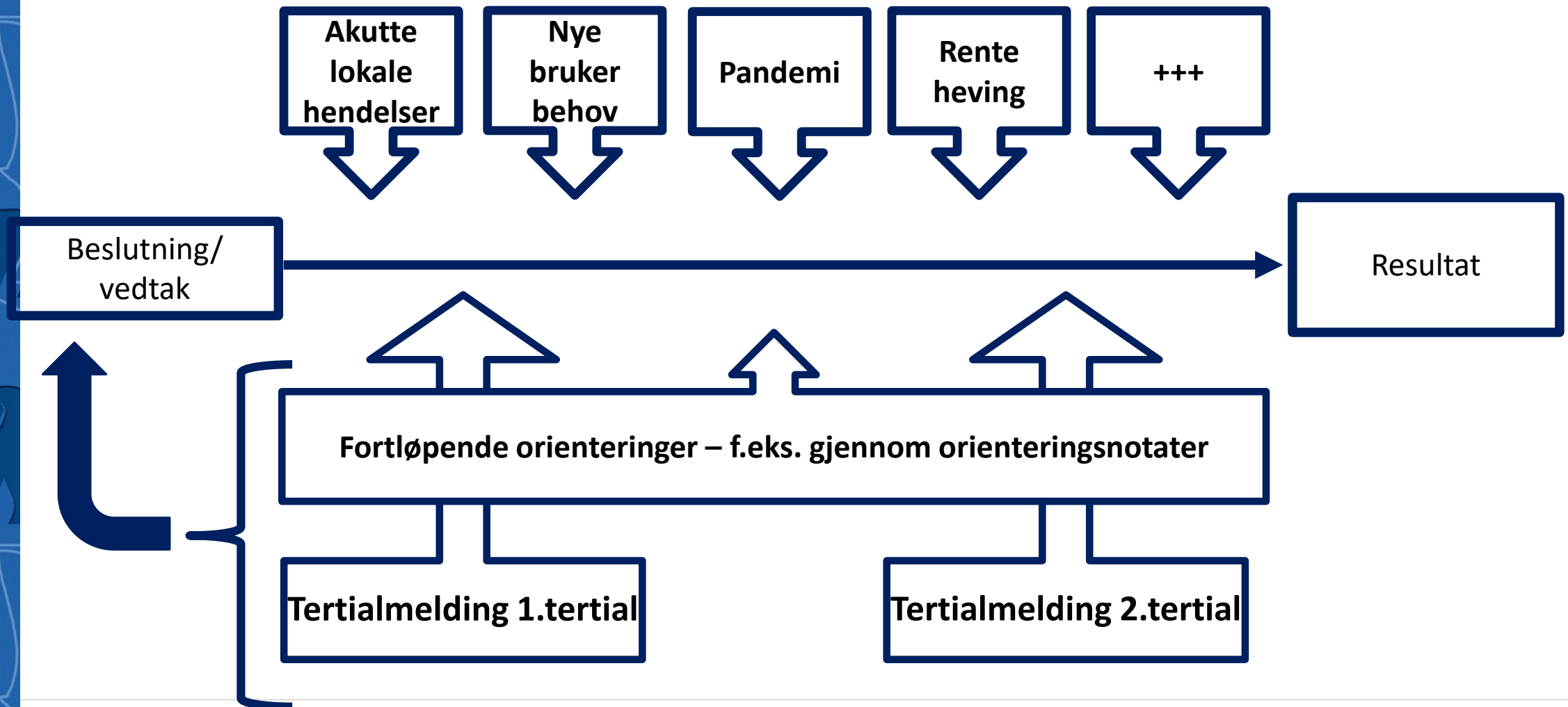
Planleggingshjulet

Hvordan ser en budsjettprosess ut?

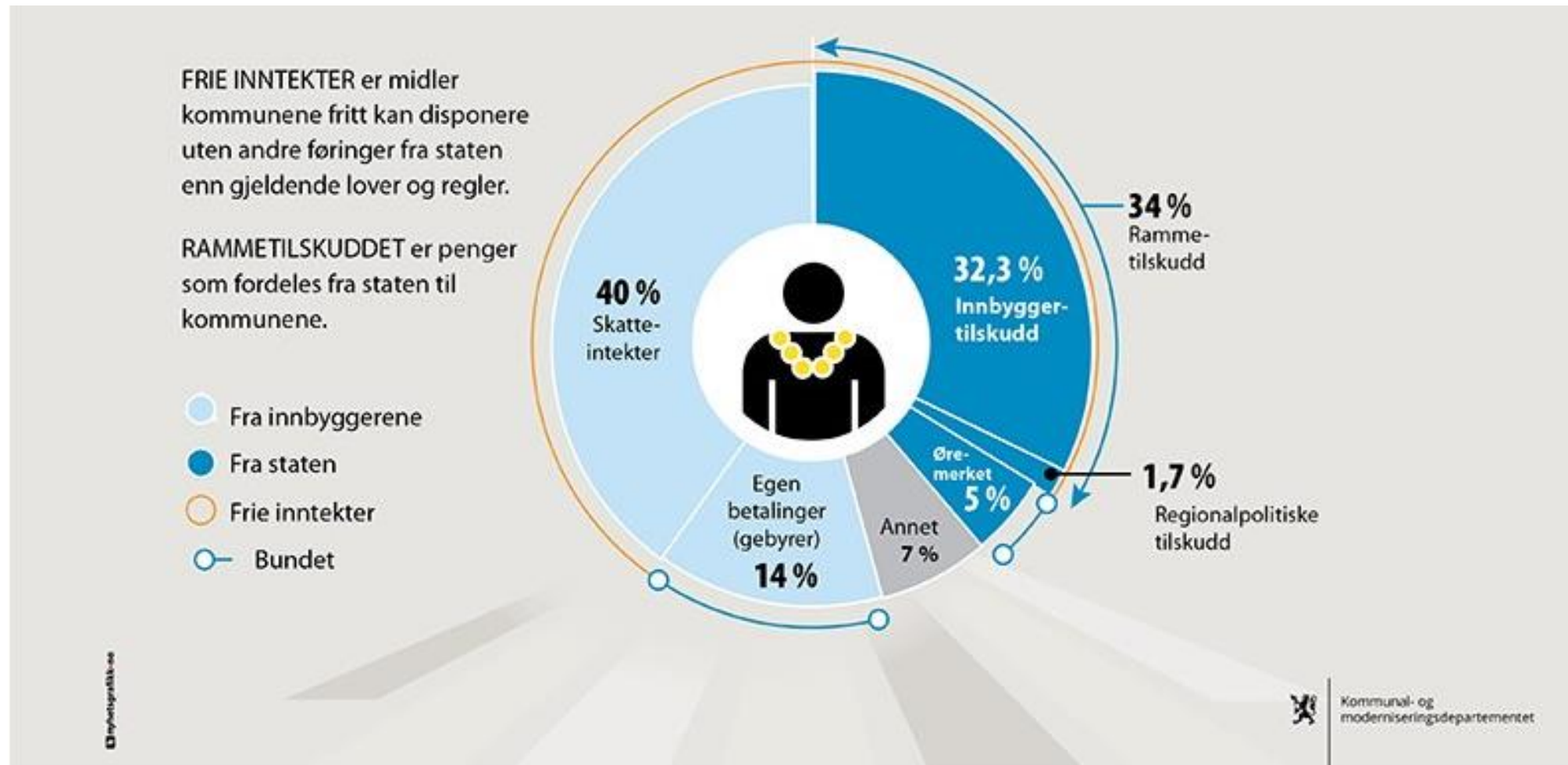
Oppfølging av vedtak er ikke en lineær prosess

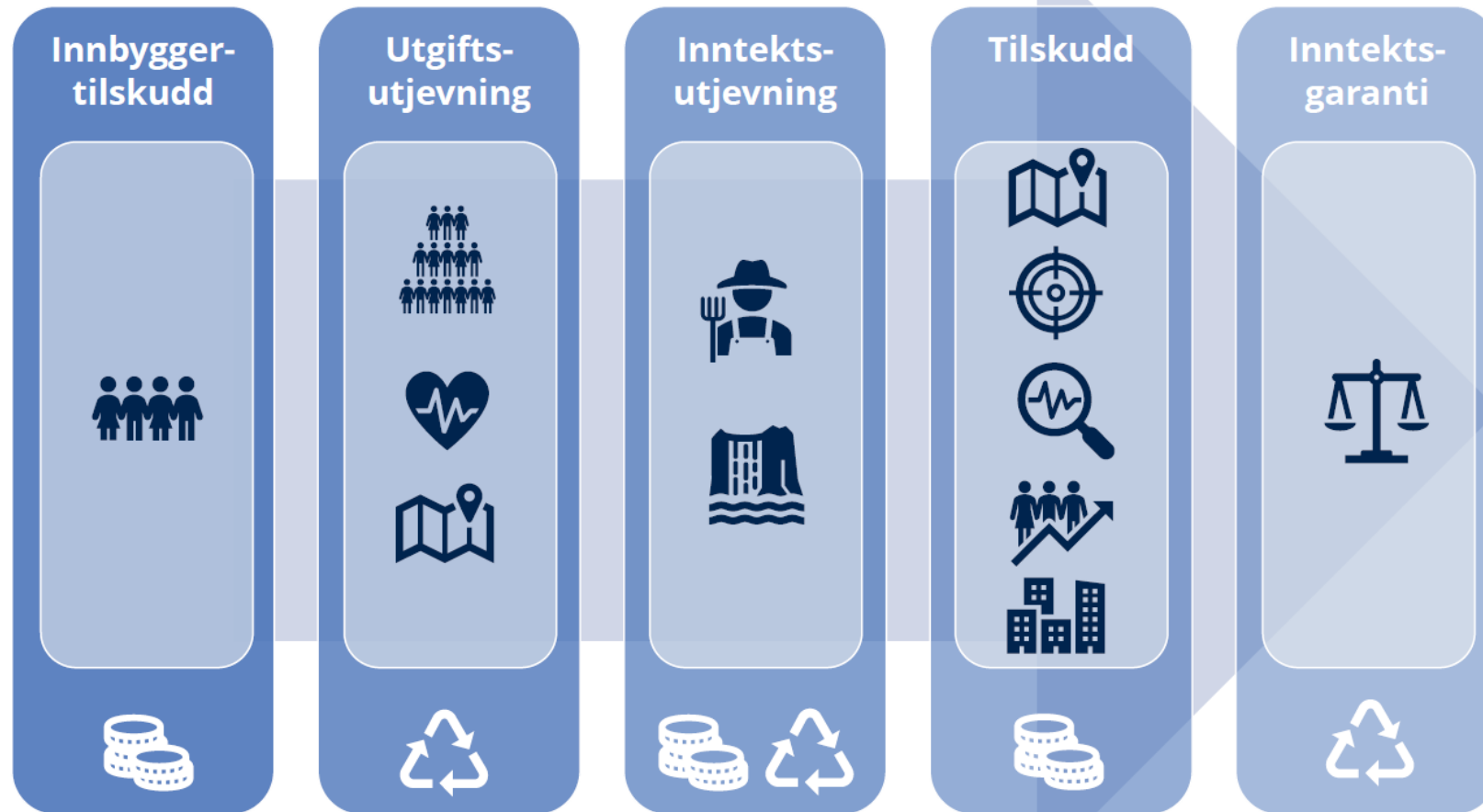
Utgangspunkt for budsjettprosessen

- Forslag til statsbudsjett
- Lokale føringer og vedtak:
 - Vedtak, fattet i forbindelse med behandling av strateginotatet i juni
 - Føringer i kommuneplanens samfunnsdel
 - Kjente volumendringer innen drift, både økninger og reduksjoner - økninger bare delvis kompensert
 - Kommunens høye driftsnivå over tid
- Hovedfokuset har vært på å oppnå et driftsbudsjett, med utgangspunkt i klare budsjettpremisser
- Budsjett 2024 er et ledd i en større omstillingsprosess som må gå over tid
- Omstillingsprosessen er i stor grad preget av renteøkningen

Slik får kommunen inntektene

Hvordan er rammetilskuddet satt sammen?

Innbyggertilskudd

Innbyggertilskudd før omfordeling:

- Innbyggertilskuddet blir først fordelt med et likt beløp per innbygger. Dette beløpet er **29 832 kroner** i 2024.
- For Levanger kommune utgjør dette: 29 832 kroner x 20 492 innbyggere = **611 311 860 kroner.**

Utgiftsutjevning

- Kompensasjon for ufrivillige kostnadsforskjeller
- Omfordeling fra kommuner som er billigere å drive til kommuner som er dyrere å drive
- Dette skjer etter en objektiv kostnadsnøkkel som f.eks. tar hensyn til:
 - Antall barn i skolepliktig alder
 - Entall eldre
 - Bosettingsmønster
 - Reiseavstander i kommunen
- Levanger er 3,17 % dyrere å drive enn gjennomsnittskommunen, i 2023 viste var tilsvarende tall 2,89 %.
- For Levanger utgjør utgiftsutjevningen **kr. 42 185 405,- i 2024** (ca. 5,5 mill. kroner høyere enn i 2023)

Inntektsutjevning

- Det er store forskjeller i skatteinntektene mellom kommunene
- Gjennom inntektsutjevning (skatteutjevning) utjevnes delvis disse forskjellene mellom kommunene
- Skatteinntektene blir omfordelt fra kommuner med skatteinntekter over landsgjennomsnittet til kommuner med skatteinntekter under landsgjennomsnittet
- For Levanger utgjør inntektsutjevningen **kr. 127 029 000,-** i 2024

Tilskudd

Distriktpolitiske tilskudd gis til kommuner i ulike deler av landet med særskilte utfordringer. Disse tilskuddene er:

- Veksttilskudd
- Nord-Norge-tilskudd/Namdalstilskudd
- Storbytilskudd
- Småkommunetillegg
- Sør-Norge-tilskudd
- Regionsentertilskudd

Levanger kommune mottar ikke slike tilskudd

Inntektsgaranti (INGAR)

- For Levanger gir INGAR et **trekk på kr. 1 496 000,-** for 2024
- Ordningen sikrer at ingen kommuner har en beregnet vekst i rammetilskuddet fra et år til det neste som er *lavere enn 400 kr pr innbygger*

Sentrale/generelle driftsinntekter 2022

- **Skatt på inntekt og formue og rammetilskudd**
 - Kommunenes arbeidsgiver- og interesseorganisasjon (KS) sin inntektsprognosemodell benyttes som grunnlag for anslag for skatteinntekter og rammetilskudd
 - **Samlet utgjør skatt og rammetilskudd for Levanger 1.431.700 000,- i 2024 (opprinnelig budsjett 2023 var kr. 1.318.833.000,-)**
 - Skatt 642,2 mill. kroner
 - Inntektsutjevning 127,0 mill. kroner
 - Rammetilskudd 662,5 mill. kroner (inkl. skjønnsmidler)
 - Andre inntekter ca. 700 mill. kroner
 - eiendomsskatt, øremerka tilskudd, integreringstilskudd, refusjoner, kommunale gebyrer (selvkost), husleie, salg av tjenester, vederlag, finansinntekter
- [Lenke til Levanger kommunes inntekter \(skatt og rammetilskudd\)](#)

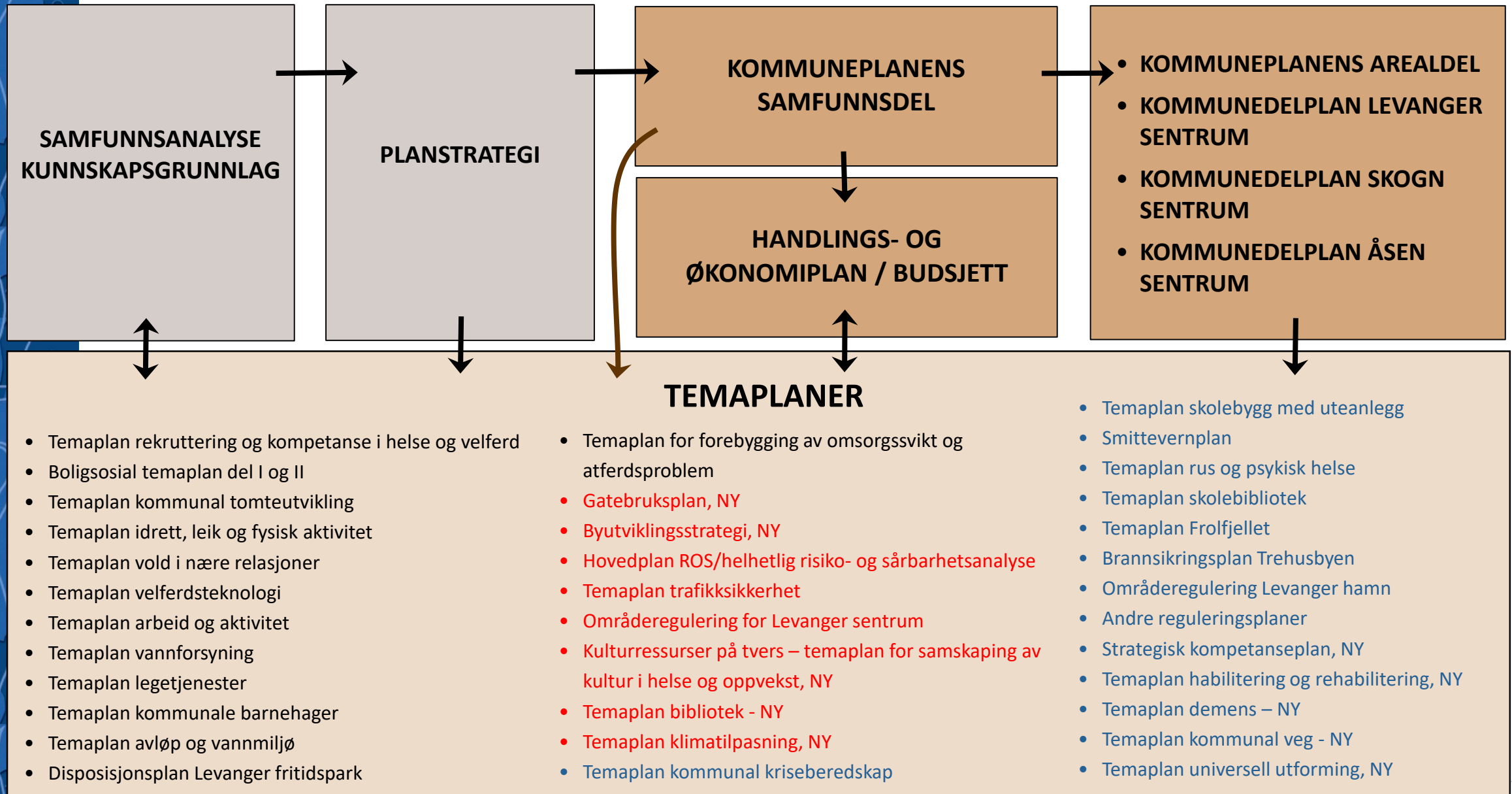
Kr. 2 250 000 000,-

Kr. 6 150 000,-

Føringer fra statsbudsjettet

- Barnehager - maksimal foreldrebetaling foreslås redusert til 2.000,- pr. mnd. fra 01.08.24 6,1 mill. kroner
- Helårseffekt økt basistilskudd fastleger 0,9 mill. kroner
- Helårseffekt av 12 timers gratis SFO på andre trinn 3,3 mill. kroner
- Helårseffekt økt veiledende sats sosialhjelp 0,8 mill. kroner
- Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,5 prosent (herav lønnsvekst 4,9 % og prisvekst 3,4%).
- **Alt dette spiser opp økningen i frie inntekter på 4,9 %**

Lokale føringer

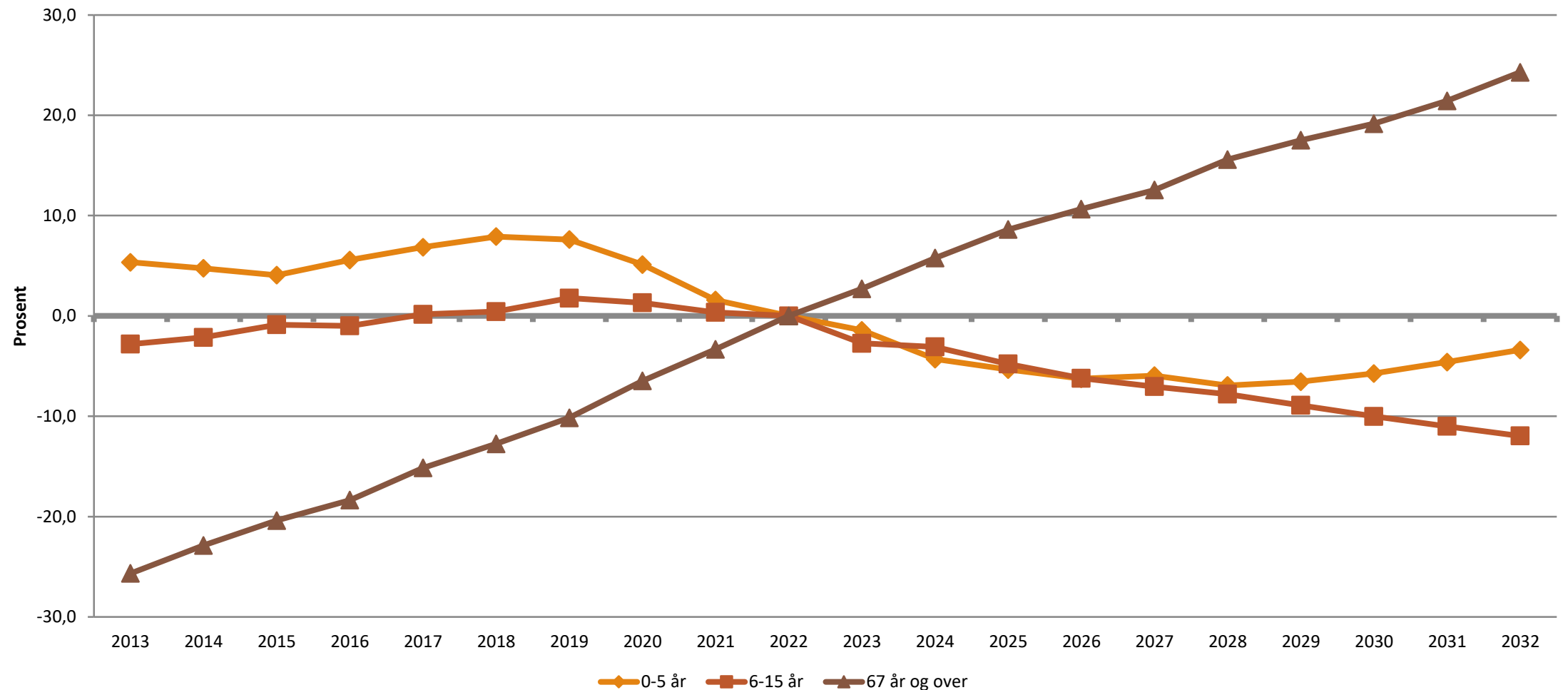

Utfordringer i budsjettarbeidet

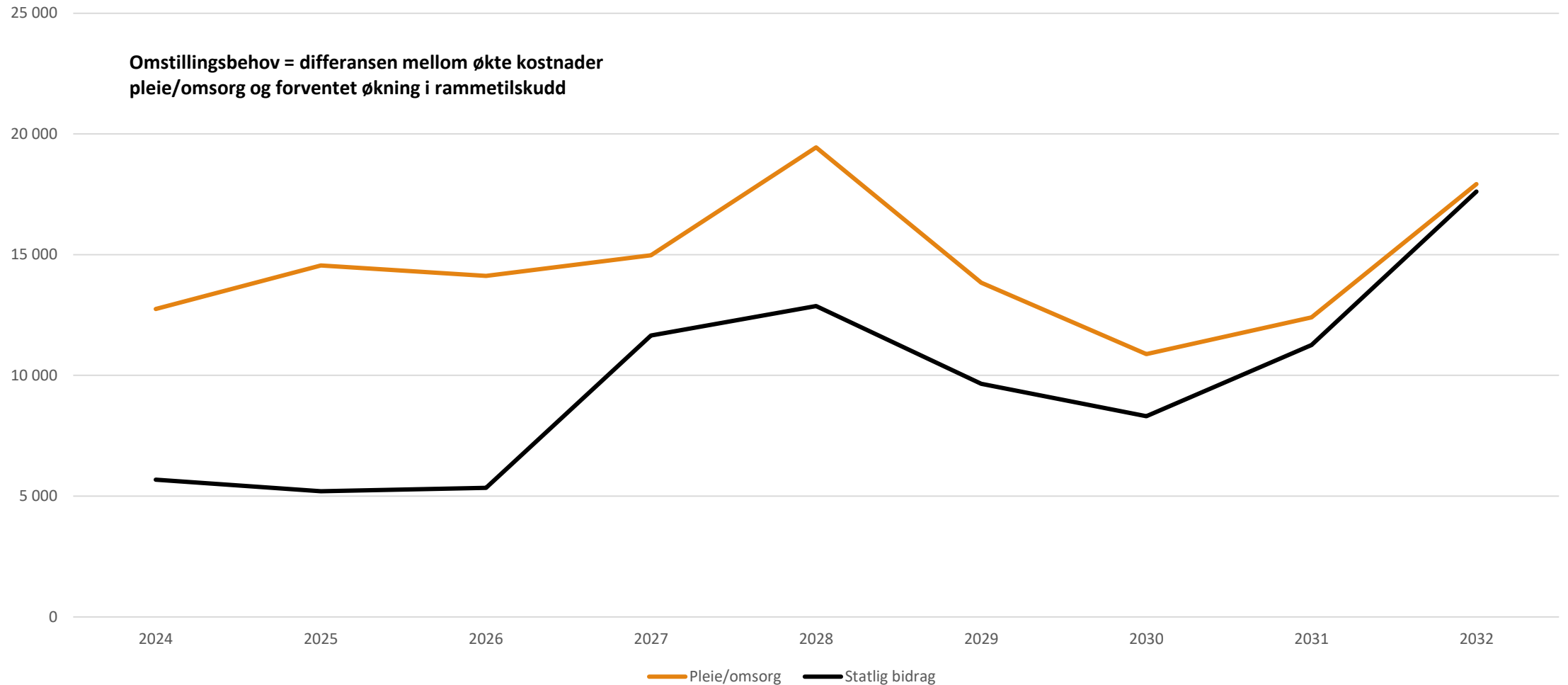
Strateginotat

- Synliggjort at enhetenes driftsrammer er utfordret allerede i dag
- Krevende å finne alternativ inndekning for statlige pålegg og økt brukertilgang
- Kommuneproposisjon viser at vi ikke kan forvente en styrkning av kommunens frie inntekter
- Viktig at man har hovedfokus på de sentrale og langsiktige strategiene som skal bidra til en mer bærekraftig kommuneøkonomi.
 - Reduksjon av gjeldsgrad
 - Omstrukturering av kommunens tjenesteproduksjon for å kunne gi effektive tjenester, tilpasset demografiendringene i kommunen
 - Både investeringer og omstrukturering i kommunens tjenesteproduksjon skal skje med utgangspunkt i gjennomførte utredninger.

Utvikling folketall 0-5 år, 6-16 år og 67 år + i kommunen per 1.1

Omstillings-/utgiftsbehov, (SSB MMMM-alt.)

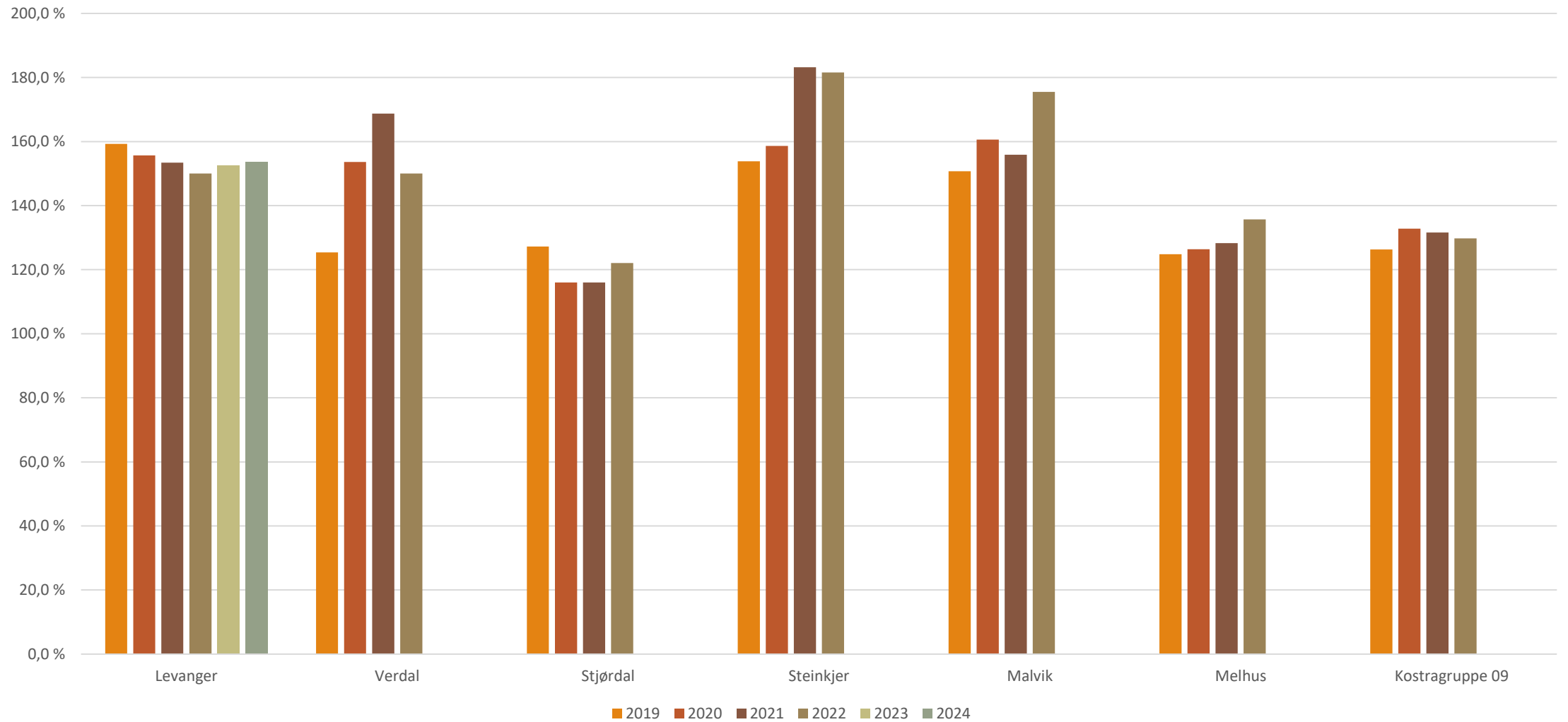
Dette er et normalbilde

Hva er de viktigste økonomiske måltall i et kommunalt budsjett?

- Gjeldsgrad – måltall maks. 150 %
(2022: 3,1 mrd. kroner – 150,0 %)
- Netto driftsresultat – måltall min. 1,5 % av brutto driftsinntekter
(2022: 49,6 mill. kroner – 2,5 %)
- Disposisjonsfond – måltall min. 7 % av brutto driftsinntekter
(2022: 103,5 mill. kroner – 5,2 %)

Gjeldsgrad

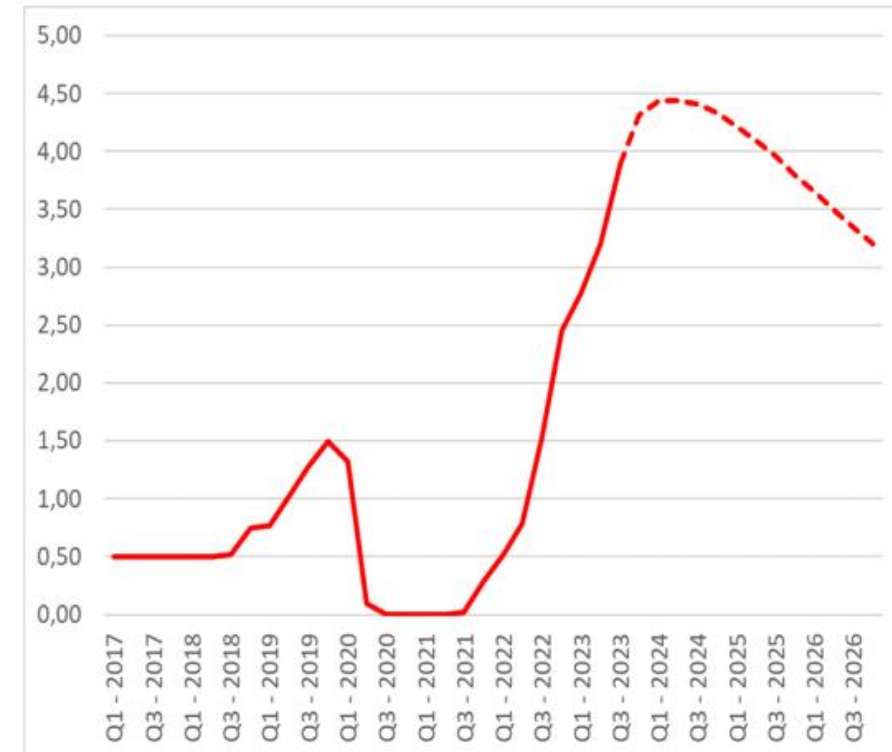
Gjeldsgrad

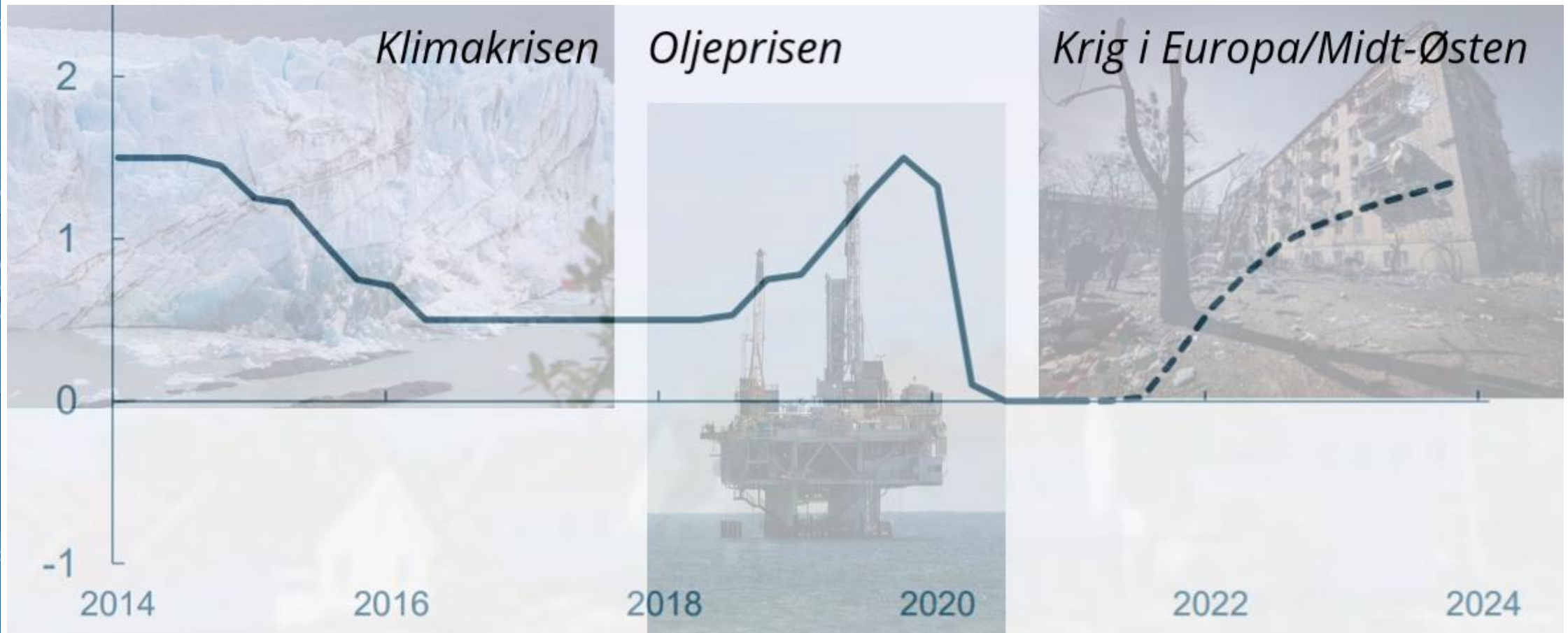
Hovedutfordringen er
økte renteutgifter

Ikke bare i Levanger...

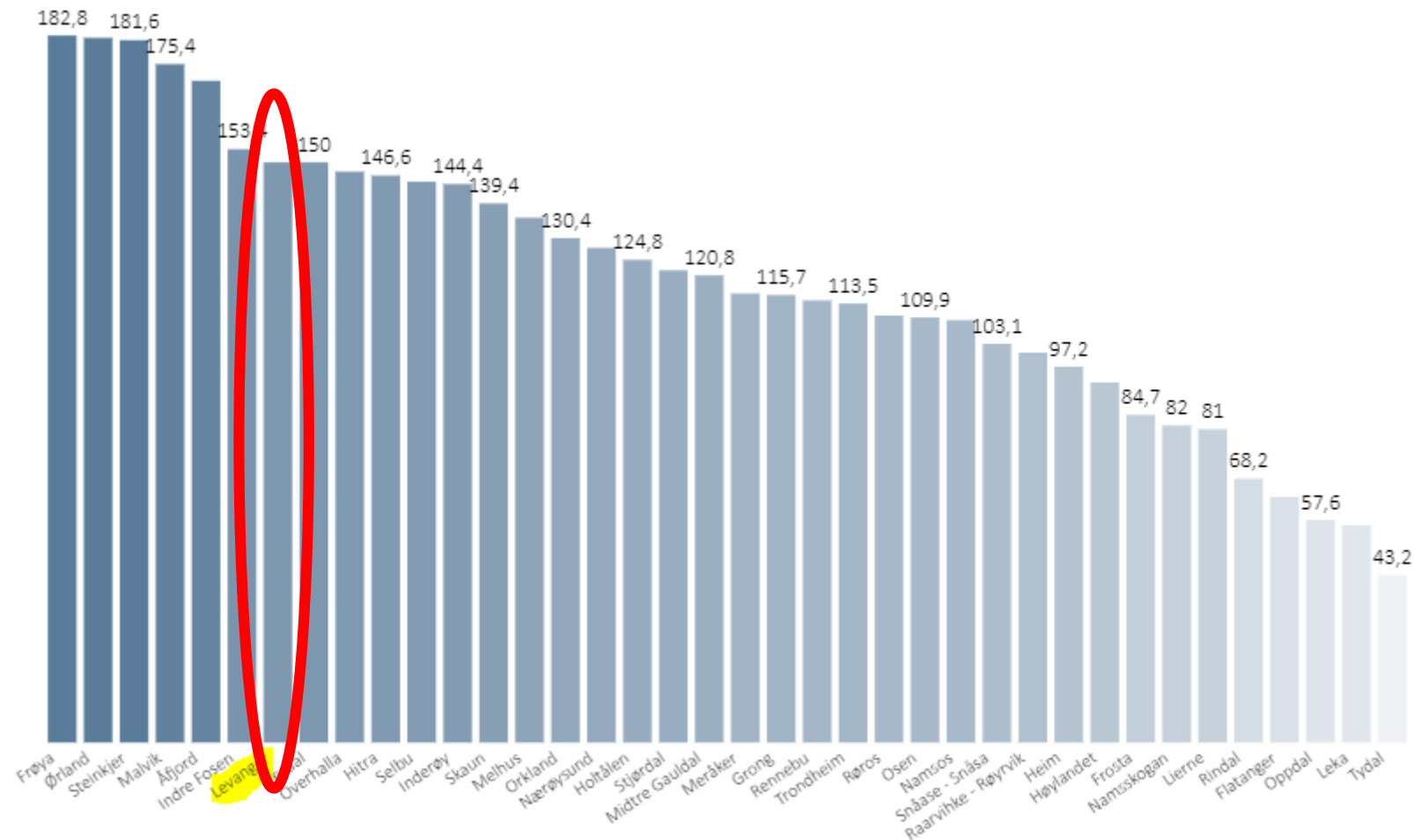
- Ekstremt lave renter under pandemien
- Normalisering av realøkonomien -> normalisering av renta
- Høy inflasjon etter impulser fra utlandet og svak krone har økt renta ytterligere
- Økte rentekostnader fra 2021 til 2024:
 - 12 mrd. kroner per år

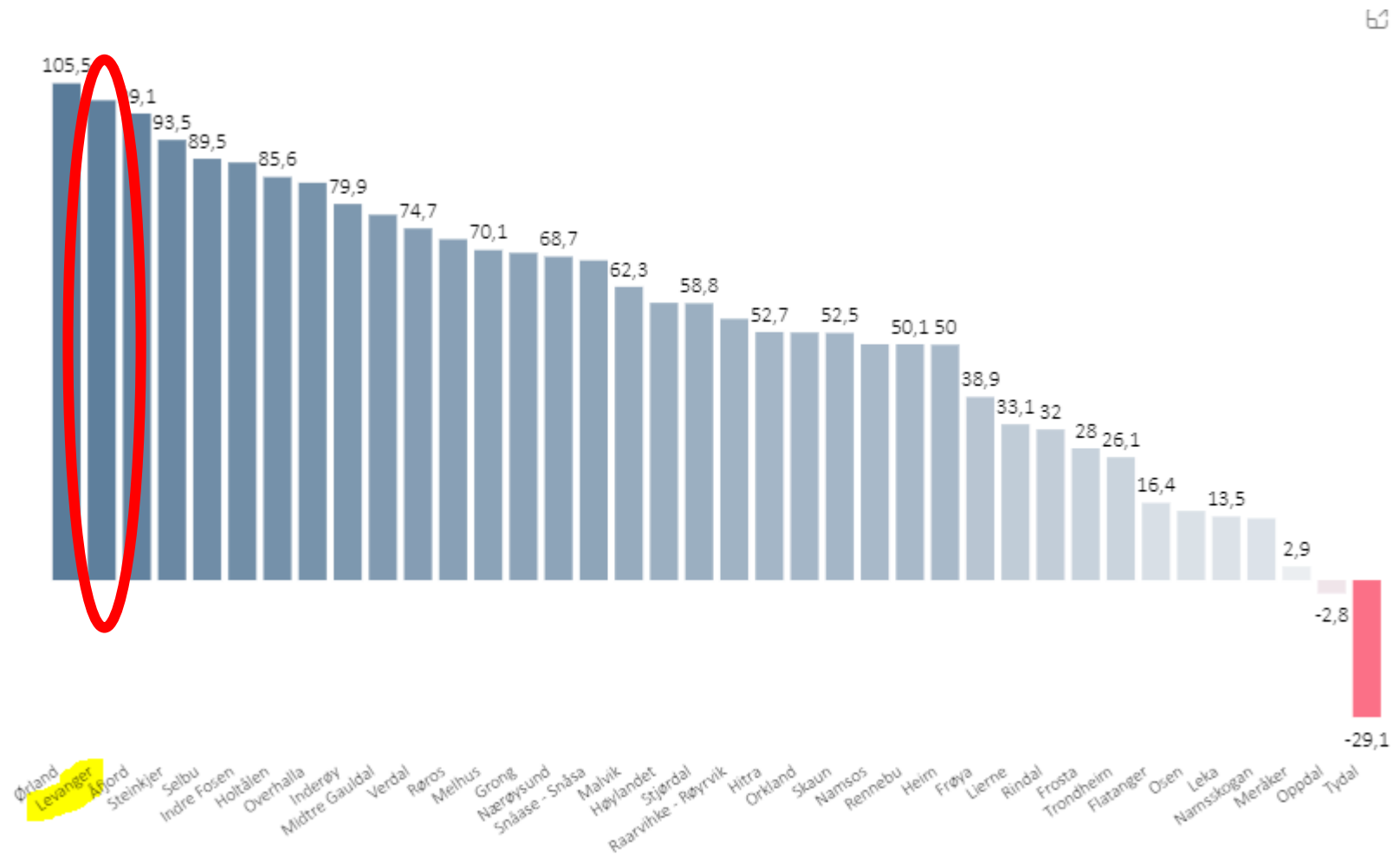
Globale faktorer som påvirker den nasjonale styringsrenta, (som videre preger den lokale kommuneøkonomien)

Langsiktig gjeld ex. pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter 2022

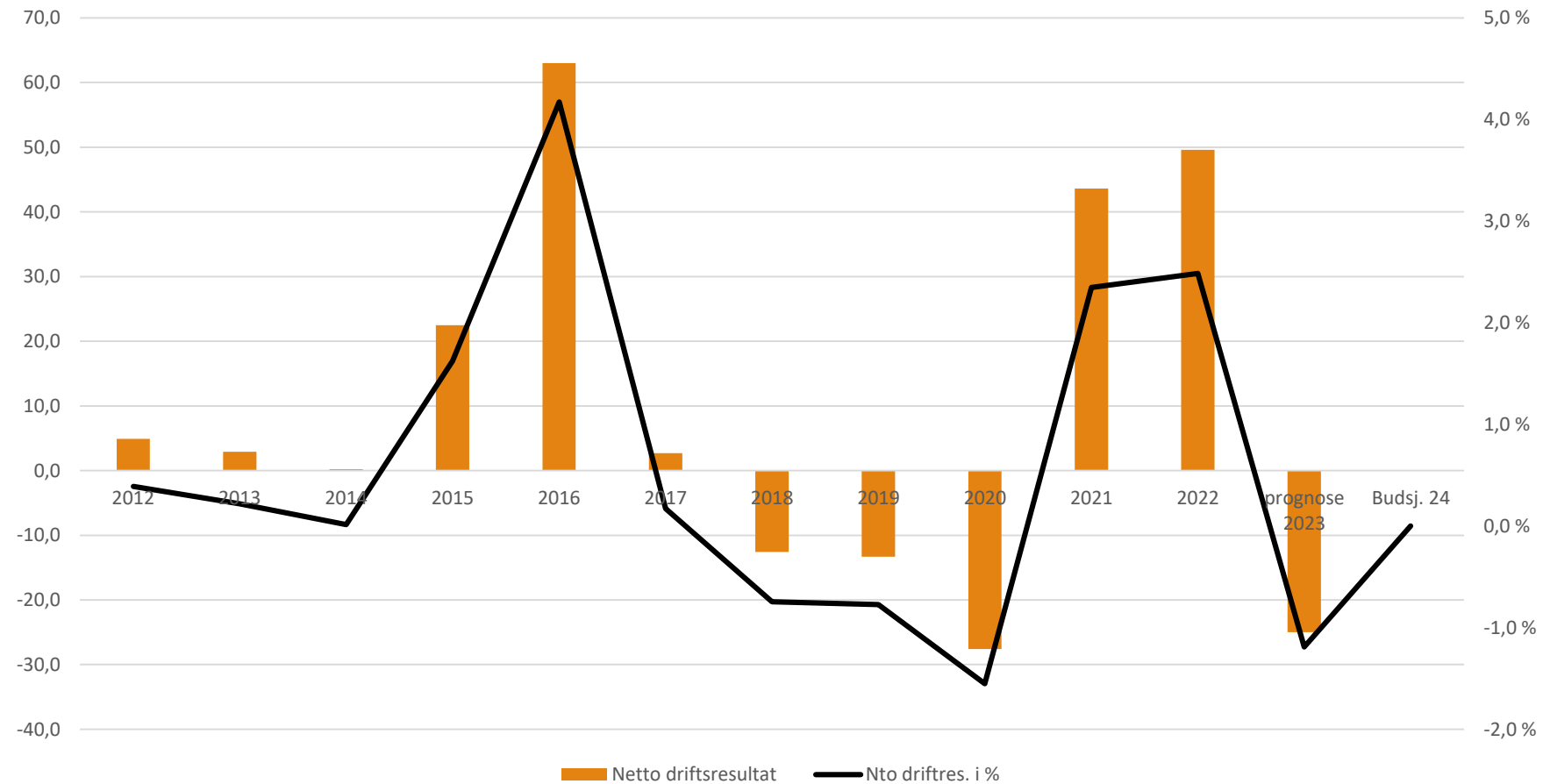

Netto renteeksponering i prosent av brutto driftsinntekter 2022

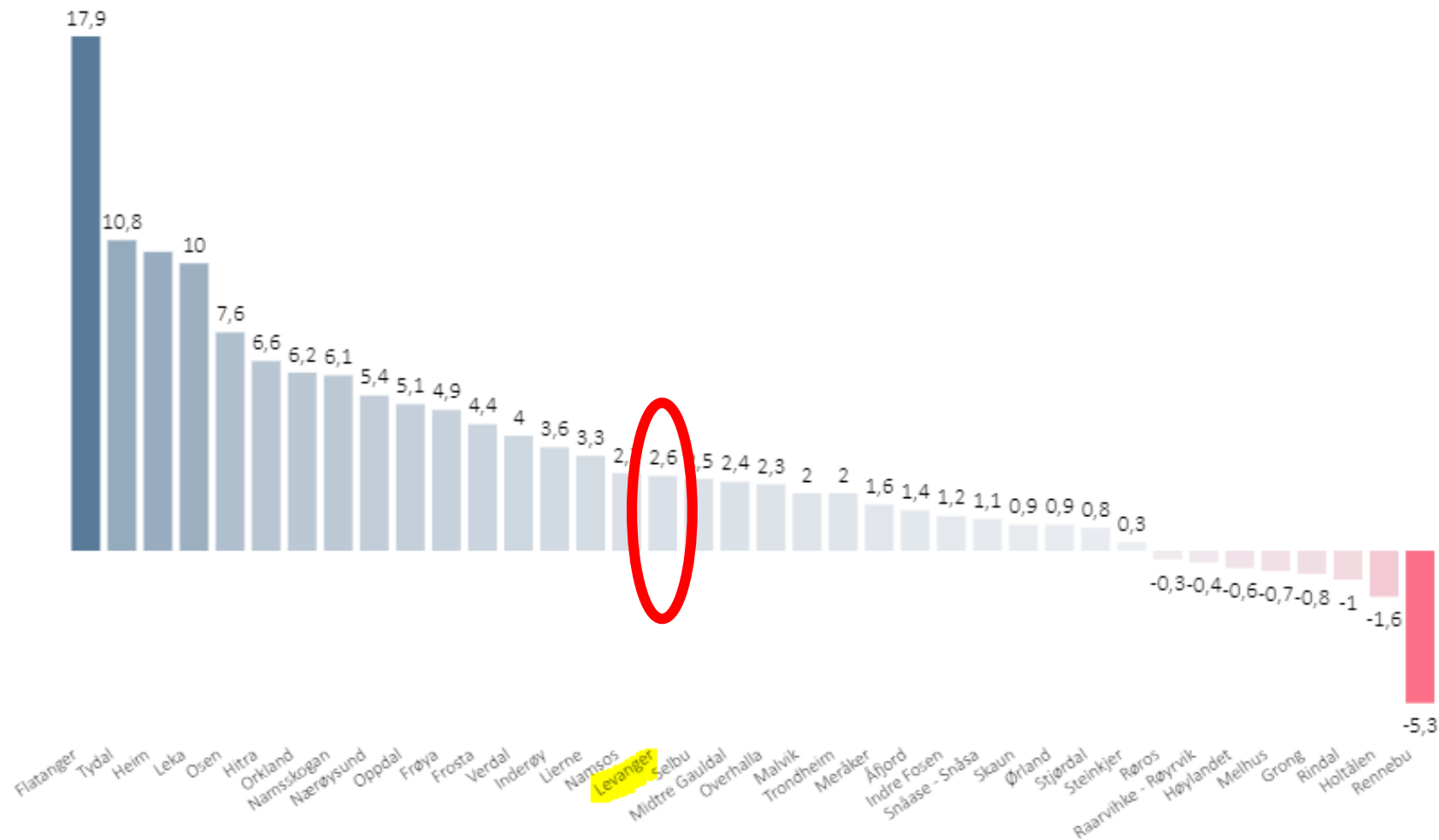

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat

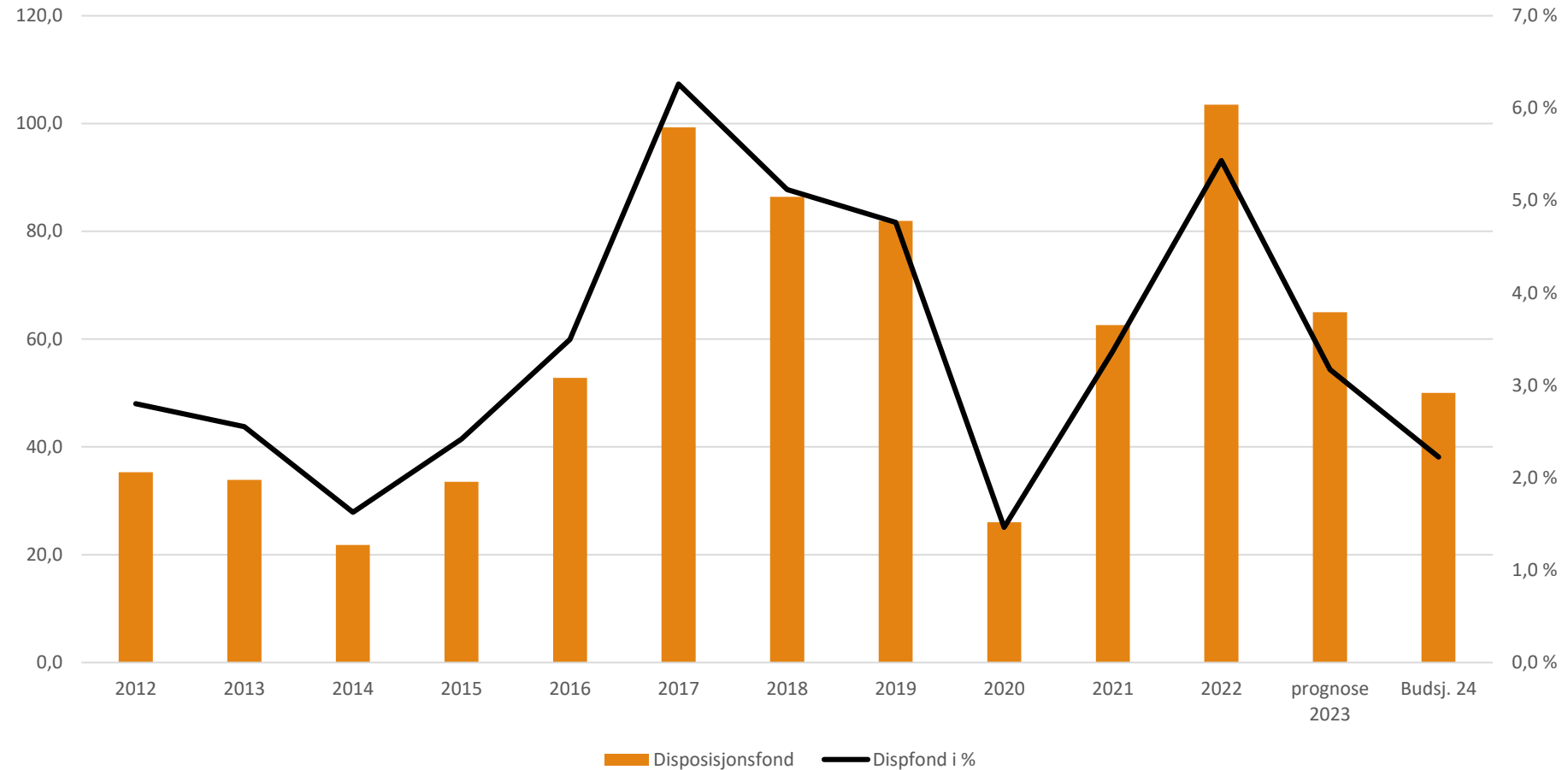

Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2022

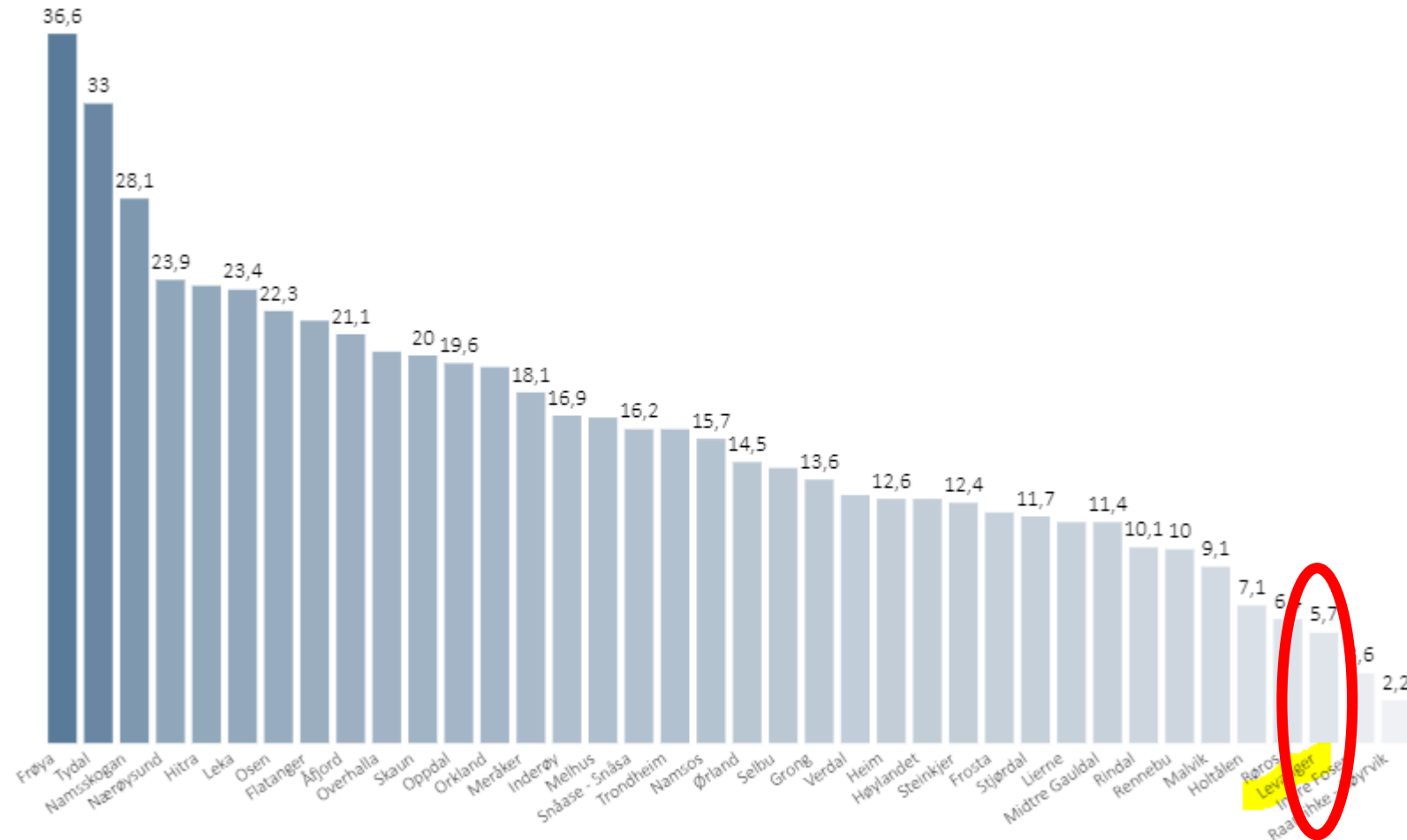

Disposisjonsfond

Disposisjonsfond

Fri egenkapital drift i prosent av brutto driftsinntekter (disposisjonsfond) 2022

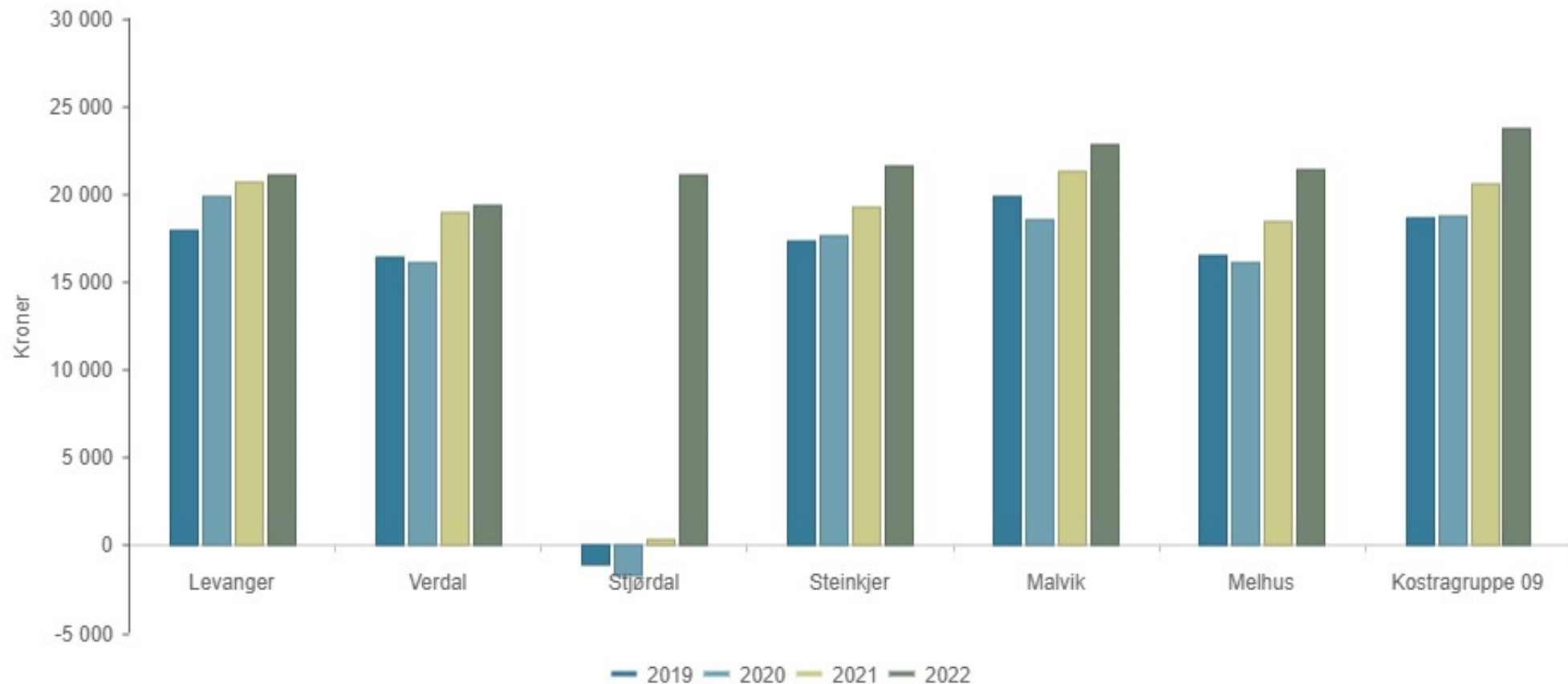
Er det så ille i Levanger
da?

KOSTRA – KOmMune-STat-RApportering

- KOSTRA er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon om kommunal og fylkeskommunal virksomhet.
- KOSTRA er et omfattende rapporteringssystem der kommuner og fylkeskommuner rapporterer til staten ved Statistisk sentralbyrå
- Alle kommuner og fylkeskommuner rapporterer hvert år inn en mengde tjeneste- og regnskapsdata.
- Tallene omfatter også tjenester levert gjennom kommunale/fylkeskommunale foretak og interkommunalt samarbeide (IKS).
- Dette er det mest pålitelige sammenligningsverktøyet vi har

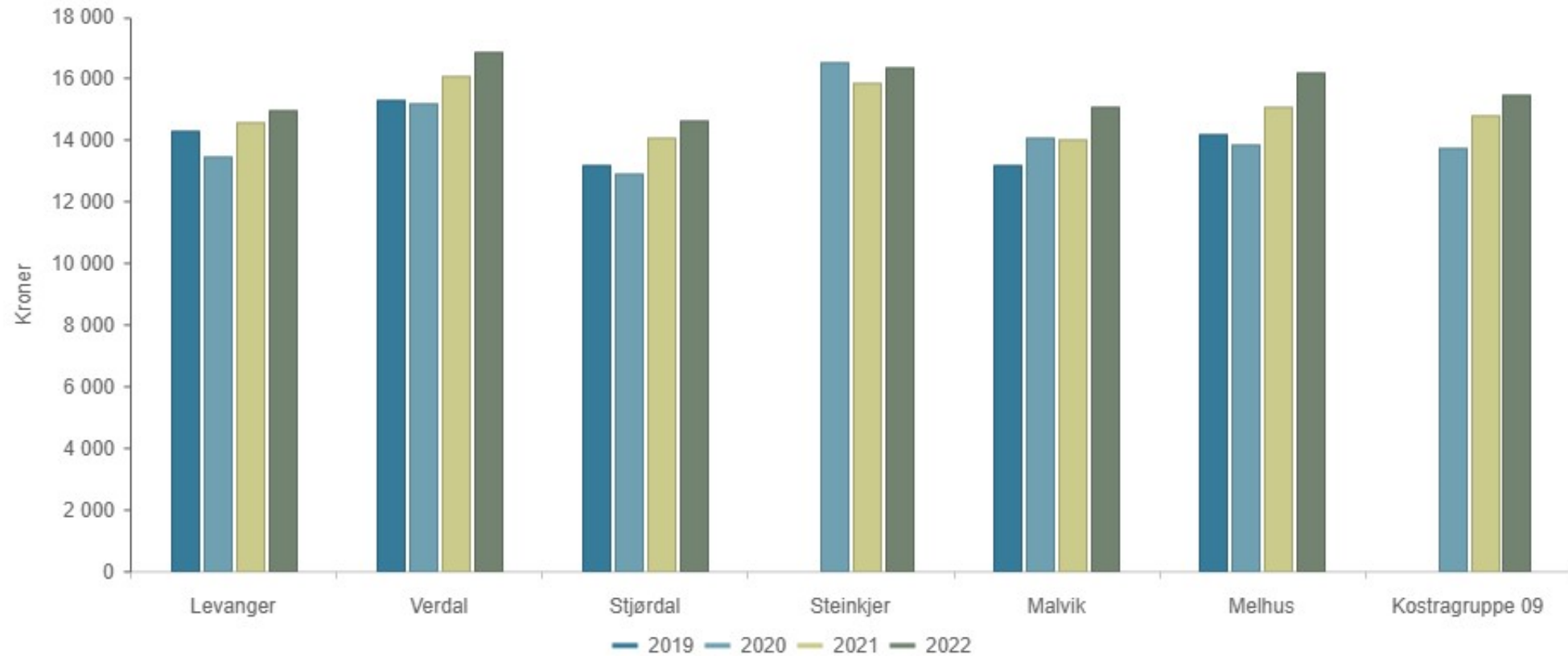
Netto driftsutgifter pr. innbygger i kroner, pleie- og omsorgstjenesten (B) (Kommunekasse)

**) Graf er justert med utgiftsbehov

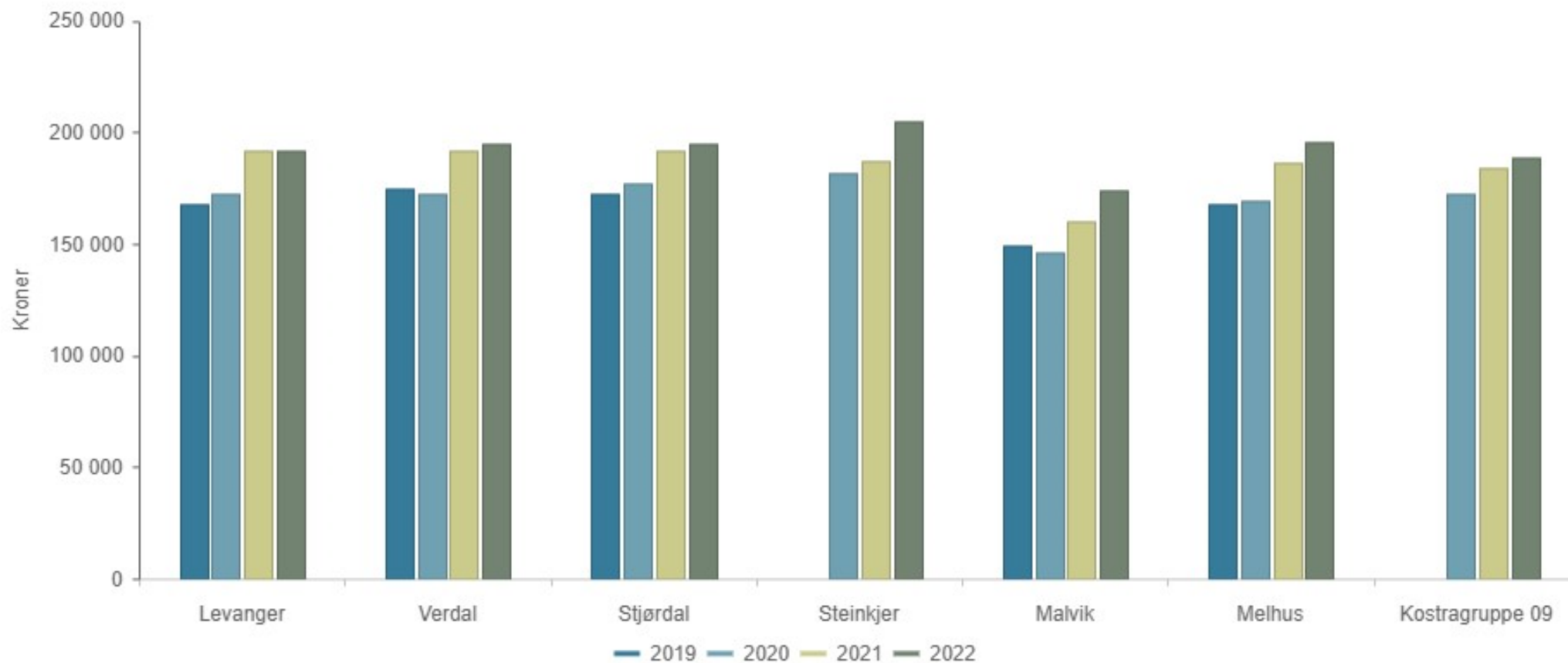
Netto driftsutgifter grunnskolesektor (202, 215, 222, 223), per innbygger

**) Graf er justert med utgiftsbehov

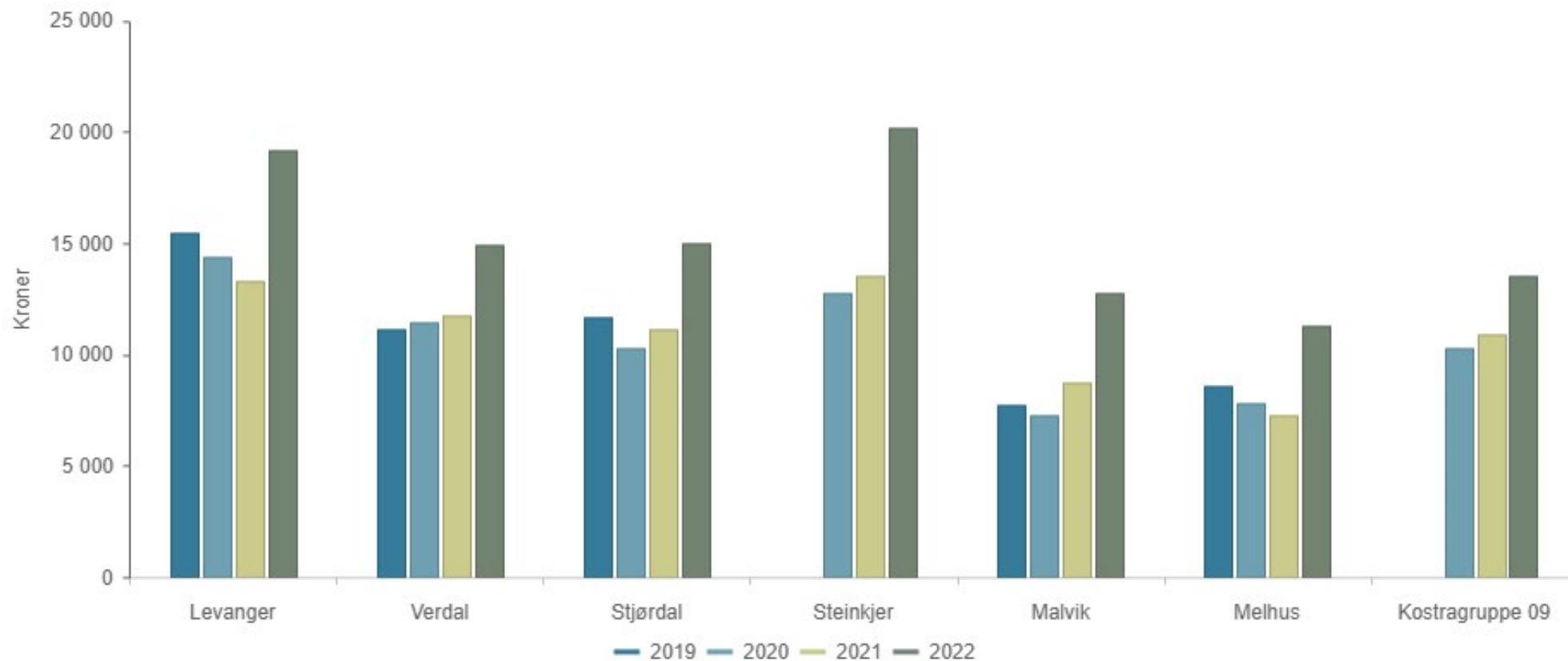
Netto driftsutgifter per innbygger 1-5 år i kroner, barnehager

***) Graf er justert med utgiftsbehov

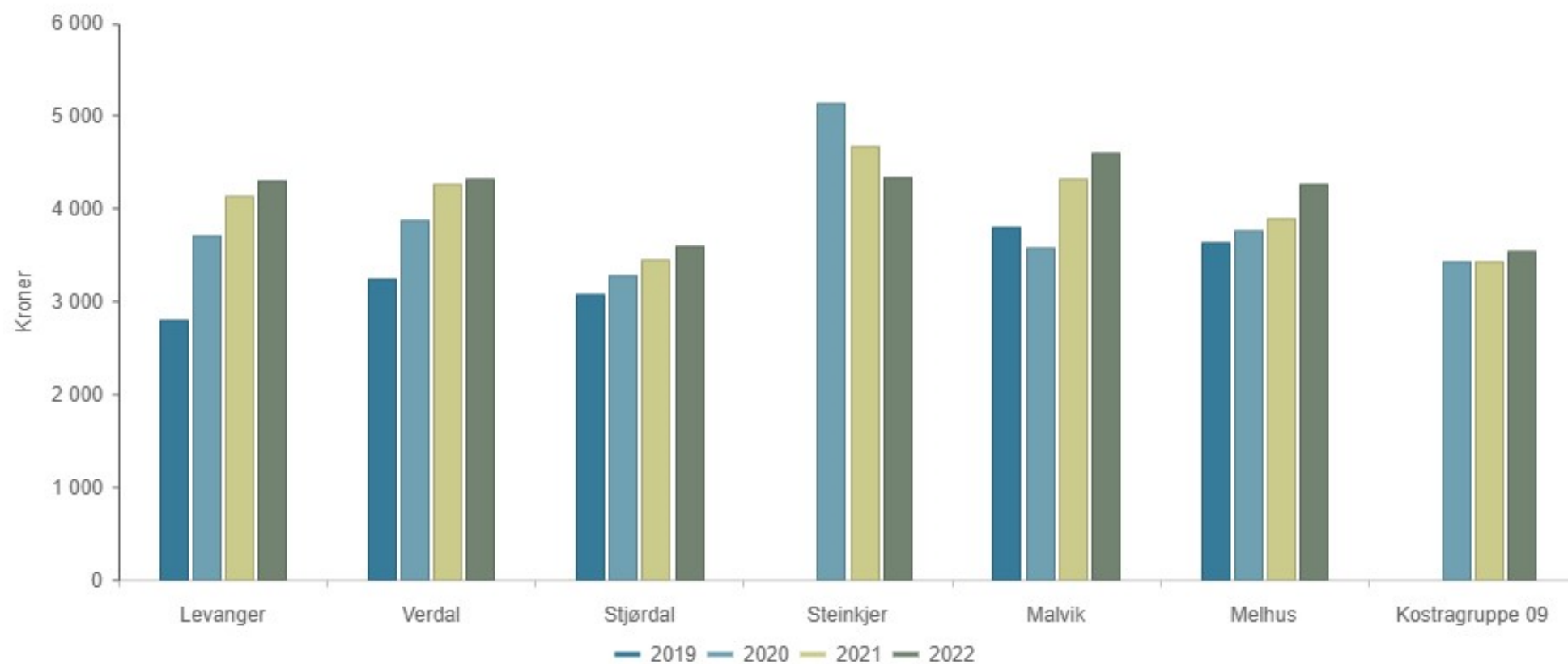
Netto driftsutgifter per innbygger 0-17 år, barnevernstjenesten

***) Graf er justert med utgiftsbehov

Administrasjon nettodriftsutgifterbeløp pr innb (kr)

**) Graf er justert med utgiftsbehov

Levanger

#8/37 | TRØNDELAG FYLKE

ORDFØRER

ANITA RAVLO SAND (SP)

BEFOLKNING

20 171

#42
60 ↗

SAMMENDRAG

Kommunen er blant de 50 beste på årets totaltabell. Levanger havner på en 42. plass i årets endelige utgave av Kommunebarometeret fra Kommunal Rapport. Da har vi justert plasseringen med hensyn til økonomiske rammebetingelser. Ser vi bare på nøkkeltallene og ignorerer økonomiske forutsetninger, er kommunen på en 71. plass.

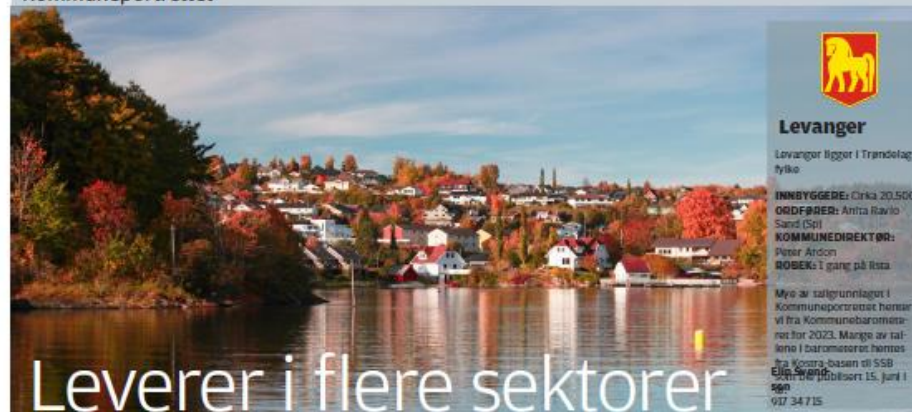

Grunnskole	12 ↗	# 112	>
Pleie og omsorg	5 ↘	# 165	>
Barnevern	11 ↘	# 228	>
Barnehage	15 ↗	# 21	>
Helse	10 ↗	# 29	>
Sosialtjenesten	46 ↗	# 223	>
Kultur	38 ↗	# 274	>
Klima og natur	17 ↗	# 111	>
Saksbehandling	34 ↘	# 59	>
Vann og avløp	3 ↗	# 90	>
Økonomi	77 ↗	# 256	>
Kostnadsnivå	53 ↗	# 47	>

Kommuneportrettet

Levanger

Levanger ligger i Trøndelag fylke

INNBYGGERE: Cirka 20.500**ODDFØRER:** Antra Ravlo

Sand Øst

KOMMUNEDIREKTØR:

Peter Andon

ROBEK: I gang på lista

Mye av salgrunnlaget i Kommuneportrettet hentes vi fra Kommunebaremetret for 2023. Mange av tallene i baremetret hentes fra KOSTRA-basen til SSB. Elin Svendsen 15. juni 2023 07:34:15

Levanger kan gå høsten i møte med en solid 42. plass på Kommunebaremetret.

FOTO: EUGENE SERGEJEV/LAMY STOCK PHOTO

Levanger tar et **SJUMILSSTEG** i riktig retning på Kommunebaremetret, og ender på en 42. plass.

TJENESTER

KOMMUNEBAREMETRET: Levanger kan vise til flere gode plasseringer i Kommunebaremetret, men årets plassering er den beste noensinne. Kommunen klarer hele 71 plasser.

BARNEHAGE: Dette har alltid vært Levangers beste sektor. I år harner kommunen på en 21. plass i denne sektoren. Samtlige kommunale og private barnehager oppfyllt pedagognormen. Kommunen har også en høyere andel ansatte med pedagogisk utdanning enn i landet ellers. I Levanger går 88 prosent av barna med minoritetbakgrunn i barnehage, noe som er høyere enn i de fleste andre kommuner. Det er også en høyere andel menn som

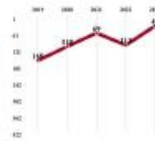
jobber i barnehagene i Levanger enn i landet ellers.

HELSE: Dette har vært en god sektor for Levanger de siste årene. På årets baremetret sikrer kommunen seg en 29. plass i sektoren. Levanger har en høyere andel helsepsykioplat-erårsverk per 10.000 innbyggere under fem år enn de fleste andre kommuner i landet. Annullert jordmjødre har også økt det siste året. Samtlige elever får helseundersøkelse innen 1. skoleår og alle nyfødte får hjemmebesøk innen 14 dager.

SKOLE: Historisk sett har Levanger lite å skamme seg over i denne sektoren. Riktignok faller kommunen noen plasser på årets kom-

munebarometer, til en 112. plass. Samtlige lærere i grunnskolen oppfyllt kravene til undervisning og andelen lærere med kompetanse til å undervise i norsk, engelsk og matematikk i barneskolen, øker. I alt 83,65 prosent av elevene fullfører og består videregående skole. Innen fem år, noe som er høyere enn landsgjennomsnittet på 80 prosent.

ÅPENHET: Kommunal Rapport lager Åpenhetsbaremetret sammen med Pressens offentlighetsvalg for å teste åpenheten i norske kommuner. I år rangeres Levanger på en 347. plass av totalt 356 kommuner i undersøkelsen. Dette er dårligere enn i 2022, da endte kommunen på en 325. plass.

ØKONOMI

Dette har aldri vært en god sektor for Levanger. Kommunen har alltid ligget i feil ende av Kommunebaremetret i denne sektoren. I år forbedrer imidlertid kommunen seg i flere av nøkkeltallene, og klarer fra en 324. plass til en 256. plass.

DRIFTSRESULTAT: Det siste året har kommunens korrigerte driftsresultat blitt noe svakere. I gjennomsnitt løverte kommunene et

korrigert netto driftsresultat på 1,1 prosent i 2022. Da har Kommunel Rapport korrigert for premieavvik, avsetninger til bundne fond og utbetaling fra NAV brukstondet. Levanger løverte et korrigert driftsresultat på 1,96 prosent i fjor.

DISPOSISJONSFOND: I 2022 var disposisjonsfondet til Trøndelag-kommunen på 5,7 prosent av brutto inntekt. Kommunens frie

kapital er dermed lavere enn Kommune-Norges gjennomsnittlige verdi på 15,46 prosent. Det betyr at Levanger har mindre handlingsrom enn de fleste andre kommuner.

FINANS: Kommunene brukte i gjennomsnitt 0,37 prosent av brutto inntekt på å dekke netto finansgifter i fjor, før vi tar hensyn til avdrag. For Levanger var dette tallet 1,65 prosent i 2022.

NÆRINGS LIV

KOMMUNE-NM: I NHOs kommune-NM for 2023 blir Levanger rangert på 111. plass. Kåringen har indikatorer fra næringsliv, arbeidsmarked, demografi, kompetanse og kommuneøkonomi. Kommunen gjør det best i sektoren for arbeidsmarked med 97. plass. Svakest gjør kommunen det i sektoren for næringsliv med 171. plass.

ARBEIDSLØSDIGHET: Ifølge tall fra NAV var arbeidsløsheten i Levanger 1,4 prosent ved utgangen av august, noe som er lavere enn landsgjennomsnittet på 1,9 prosent.

FRAMTIDA

FOLKETALL: I Levanger bor det cirka 20.500 innbyggere. SSB forventer at befolkningen vil øke fram mot 2043.

KLIMA OG NATUR: De siste fire årene har Levangers klimagassutslipp økt med 2,24 prosent. Dette er mer enn i de fleste andre kommuner. Kommunen ligger på en 111. plass i denne sektoren.

FORVENTET FOLKETALLSUTVIKLING

KONKLUSJON

Levanger holder stand i flere av sektorene på årets kommunebaremetret. Kommunen gjør det særlig bra innen barnehage, men løverte også i sektorene for skole, helse, saksbehandling og vann, avløp og renovasjon. Også kostnadsnivå framover er seg positivt. Trøndelag-kommunen skulle nok gjerne ha sett at økonomien var bedre, men også her er det tegn til forbedringer. Det vil bli spennende å se hvor høyt Levanger til slutt kan ende på Kommunebaremetret.

ELIN SVENDSEN
elin@kommunal-rapport.no

Med andre ord:

- Kommunen driftes bra, til tross for meget anstrengt økonomi
- Over det hele ligger kommunens netto utgiftsnivå på høyde med de kommunene vi kan sammenligne oss med
- Årsaken til den anstrengte økonomien ligger primært i økte renteutgifter

En forståelse for status på kommunens økonomi gir forutsetning for å fatte gode beslutninger

Finansielle og økonomiske indikatorer gir grunnlag for å sjekke status på kommunens økonomiske og finansielle situasjon.

Fem indikatorer kan sammen indikere din kommunes økonomiske tilstand (se figur til venstre).

En solid økonomisk tilstand kan fort endres ved at det fattes beslutninger uten å ha innsikt i beslutningenes virkninger.

Som folkevalgt må du forstå hvilke konsekvenser en beslutning har for kommunens økonomi i dag og i fremtiden under endrede rammevilkår.

Å legge fram et budsjett i balanse er som å løse opp i en gordisk knute

**Regnskapsmessig
merforbruk over tid**

Høy rente

Færre yrkesaktive

Høy gjeld

Lite disposisjonsfond

Institutt for offentlig rett (uio.no)

Dårlig netto driftsresultat

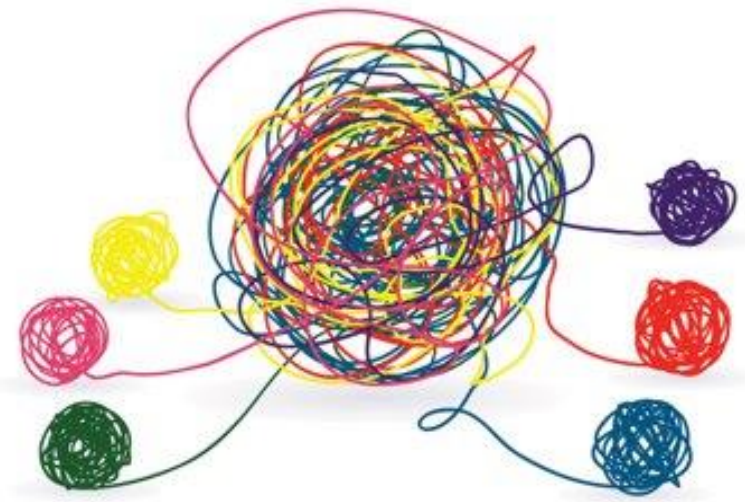
Investeringsbehov

Økt antall eldre

Effektiv drift

**Ingen økte statlige bevilninger av
betydning**

Komplekse problemstillinger

- Vanskelig å definere
- Vanskelig å skille fra hverandre
- Ingen objektiv beste løsning
- Mange ulike variabler som er avhengige av hverandre

Altså: Ingen enkle løsninger!

Er det da mulig å legge fram et realistisk budsjett?

Budsjettpremisser 2024

Lønns- og prisveksten fra 2023 til 2024 (deflatoren) anslås til 4,5 prosent

Lønnsvekst i samsvar med forutsetninger i statsbudsjettet, 4,9 prosent

Inntektsvekst i samsvar med forslag til statsbudsjett 4,9 prosent

Enheter i liten grad kompensert for prisvekst (kun kjøp av tjenester)

Rentenivå i samsvar med prognose i oktober -23, porteføljerente på 4,65 prosent

Bosetting av 220 flyktninger i 2023 og 100 i 2024

Omstillingskrav til tjenestene på samlet 25 mill. kroner (2 %)

Streng innkjøps- og ansettelseskontroll videreføres

Hva har vi funnet rom for (bl.a.)

- Helhetlig ressursforvaltning
- Åpning av 11 plasser ved BBT
- Styrke ambulerende hjemmetjenester jevnt i økonomiplanperioden.
- Engasjeres 1 rådgiver for å jobbe med planlegging og utforming av fremtidig struktur innen helse og velferd (inkl. planlegging av nye byggeprosjekter innen alle tjenester)
- Bosetting av 100 nye flyktninger i 2024, i tillegg til bosetting av 220 flyktninger i 2023
- Budsjettmidler for aktivitetstilskuddet samles på kulturenheten fra 2024 (delvis overført fra politikk)
- 0,5 mill. kroner av inkluderingstilskuddet til kulturenheten gir rom for i noen grad å skjerme/styrke:
 - Fritidskortet
 - Inkluderingstilskuddet
 - Bibliotektilbud til lavinntektsgrupper
 - Midler til drift av BUA – avhengig av eksterne tilskudd
- Ungdomshus/ungdomsklubber er helt avhengig av eksterne tilskuddsmidler og samarbeid med frivilligheten.

Hva har vi funnet rom for (bl.a.)

- Videre utvikling av igangsatte satsinger:
 - Hotell på havna – avklare evt. kommunalt bidrag i egen sak etter at konkurransen er avsluttet.
 - Fokus på brannforebygging i trehusbyen i 2024 og videre utbygging av direktevarsling for nye kvartaler.
 - Utvikling av havna: Behandle strategidokument i egen sak.
 - Filmfabrikken må ses i sammenheng med utvikling av havneområdet og hva kommunen i samarbeid med andre kan utvikle på Røstad
 - Legge innsats i regional satsing «Heia Innherred»
 - Utvikle merkevaren «Trehusbyen Levanger» videre
 - Utrede et regionalt byhistorisk kunnskapssenter

Tiltak for å komme i balanse (bl.a.)

• FELLES

- Eiendomsskatt –budsjetteres med økte inntekter på 5 mill. kroner, sats økes med 0,25 promille for bolig/fritidseiendommer og med 0,3 promille for øvrige eiendommer
- I kommunedirektørens stab holdes 2,2 årsverk vakant, helårseffekt i 2024 øker med 0,9 mill. kroner.
- Service- og digitaliseringscenteret forventer lavere driftsutgifter på biler etter overgang til flere el-biler samt igangsatte tiltak i samarbeid med Trygg trafikk for å redusere skadeomfanget. Innføres obligatorisk forebyggingskurs med forsikringsselskapet.
- Redusert kompetanseheving på service- og digitaliseringscenteret
- Tilskudd til Innherred kirkelige fellesråd redusert med 2 % (men kompensert for endring i lønns- og prisvekst)

• OPPVEKST

- Lavere voksenteitet i grunnskolen
- Vikarer ved sykdom utsettes så langt som mulig innenfor alle oppvekstenheter
- Tilpasninger og gruppedelinger innenfor ordinær opplæring vil reduseres, og spesialundervisning gjennomføres i større grupper der det er pedagogisk mulig.
- Leirskole og ekskursjoner gjennomføres som hovedregel ikke.
- Ingen nye læremidler i fag som naturfag, samfunnsfag, krle og praktisk-estetiske fag.
- SFO: Det må vurderes å slå sammen SFO-tilbudene på Nesheim, Halsan og Frol i skolens ferier for å spare på antall ansatte.
- Tidligere driftsstans av Åsen barnehage (fra august 2024) enn opprinnelig planlagt. Godkjenning av lokalene går ut i mai-25, og det er ugunstig å avvike midt i et barnehageår. Dette berører 5 barn, og disse tilbys plass i annen barnehage.
- Holåsen barnehage legges ned fra august 2024 pga behov for vedlikehold og utbygging estimert til 5,5 mill. Ikke funnet rom for denne investeringen, samt situasjon med ledig kapasitet i andre barnehager i Skogn. Barnehagen/tomter selges.

Tiltak for å komme i balanse (bl.a.)

• **HELSE/VELFERD**

- Kantine ved LBAS etter flytting av sentralkjøkken til Skogn helsetun videreføres ikke i kommunal regi.
- Holde bruk av overtid og vikarinnleie på et minimum
- Vurdere mulighet for å holde stillinger vakante i perioder
- Fortsette alliansearbeidet på tvers av avdelingene; bistår hverandre med kompetanse på tvers
- Tilby gruppetilbud som alternativ til individuelle tilbud når det er mulig

• **SAMFUNNSUTVIKLING**

- Tar bort tilbud for korpsrekruttering (får tilbud om Småblås)
- Budsjetten til «Førjulsmartna» er fjernet fra 2024
- Innkjøpsbudsjettet for bøker og medier biblioteket reduseres (-15% siden 2020),
- Budsjetten for arrangement på biblioteket er redusert med 25%.
- Tilskudd til Levanger arena (Trønderhallen og Moan Fritidspark) er redusert med 2%
- Reduserte kostnader til vegvedlikehold kan gi redusert framkommelighet. I så fall vil det legges fram egen sak om dette.

Struktur

- strukturdiskusjon innen både helse og oppvekst i løpet av perioden

Hva må innbyggerne betale?

- Økt e-skatt – promillessats foreslås økt fra 2,8 til 3,05 promille for bolig/fritid og fra 4,0 til 4,3 for andre eiendommer (8,9 % i gjennomsnittlig økning)
- Vann/avløp/feiing (selvkost)
 - Vanngelyr økes med 15,6 %
 - Avløp økes med 39,7 %
 - Feiing økes med 20,0 %
 - Samlet øking i gebyr i perioden for en gjennomsnitthusstand med forbruk 150 kubikkmeter:

Type gebyr	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Feiing	875	875	1 050	1 088	1 126	1 158	1 186
Avløp	5 473	5 623	7 856	8 729	9 885	10 731	11 203
Vann	3 444	4 501	5 201	5 994	6 466	6 846	7 199
Samlet	9 792	10 999	14 107	15 811	17 477	18 735	19 588

- Om en husstand reduserer vannforbruk med 25 kubikkmeter reduseres faktura med ca. kr. 1000,- gjennom redusert forbruksgebyr

Resten av økonomiplanperioden

- For å takle endringer i demografi og økte brukerbehov innen helse/velferd legges følgende forutsetninger i økonomiplanperioden:
 - 0,5 % realvekst i frie inntekter
 - Alle enheter må omstille/effektivisere for 1 % årlig i planperioden, tilskudd barnehager og helse/velferd skjermet
 - Demografiendringer innen oppvekst, samlet redusert ramme med 4 – 15 mill. kroner årlig fra 2024-2027
 - Kommunen kompenseres gjennom økt rammetilskudd for reell økning i samlet utgiftsbehov
 - Helse/velferd styrkes, 50 mill. kroner i 2027 for åpning av plasser i nytt bygg
 - Teknisk enhet styrkes for å kunne håndtere økte driftsutgifter på nye bygg fra 2026
 - Økte avsetninger til renter og avdrag gjennom perioden, forutsatt en lavere rente i slutten av planperioden
 - Eiendomsskatt opprettholdes på dagens nivå, kun justert for ev. volumendringer

Investeringer

Hovedsakelig investeringer med følgende bakgrunn:

- Selvkostområder vann/avløp for å tilfredsstille gjeldende og nye krav
- Oppfølging av gatebruksplan – parkeringshus Moan, finansieres med økte gebyrinntekter
- Nødvendig fornying maskinpark for å sikre inntekter fremover
- Nødvendig oppgradering/fornyning kommunale boliger, økte leieinntekter
- Boliger for å redusere kjøp av plasser gjennom barnevern – reduserte driftskostnader
- Klargjøring boligfelt som finansieres gjennom tomt salg (selv om markedet er helt «dødt» akkurat nå)
- Oppgradering Rinnleiret for å sikre fremtidig utleie til forsvaret
- Demografi krever nybygg helse/velferd delvis finansiert gjennom tilskudd, men også økte inntekter fra brukere
- ENØK-tiltak som gir tilskudd, men også lavere driftsutgifter

Også nødvendige investeringer uten reell innsparing/ekstern finansiering eks. skole på Åsen, ombygging kommunale bygg, brann/redning, Levanger Arena (Moan) – men gressmatte gjenbrukes på uteområder på kommunale skoler/barnehager

Investeringer – helse/velferd

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Staup helsehus - byggetrinn 2	5 000	260 000	265 000	-	530 000
Heldøgns omsorg – omsorgsbase	5 000	41 000	20 000	-	66 000
LBAS rehabilitering og ombygging	-	-	-	30 000	30 000
Kommunale boliger	24 750	24 000	8 000	8 000	16 000

Investerings oppvekst og idrett

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Ekne barnehage personalareal	500	-	-	-	500
Åsen barne- og ungdomsskole	2 000	25 000	144 650	40 000	211 650
Uteområde skoler	1 500	-	-	-	1 500
Avdeling for ungd. m/omfattende behov, Levanger u.	500	-	-	-	500
Trønderhallen - utbedring 3T	1 000	-	-	-	1 000
Levanger Arena	5 000	-	-	-	5 000

Utbygging Åsen krever midlertidige lokaler fra høst 2025 – ikke lagt inn i ø-plan, men det jobbes med å finne gode løsninger til en god pris (kan ikke tas som investering).

Investering veg og drift/anlegg etc.

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Maskiner og utstyr, Drift og anlegg	6 350	2 750	2 500	3 000	14 400
Parkeringshus Moan	5 000	30 000	-	-	35 000
Ny veg Moan, rundkjøring, p-plass	9 000	-	-	-	9 000
Kommunale veger, gatelys, asfalt m.v.	11 950	10 600	10 600	10 500	43 650

Investering andre bygg

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Rinnleiret Renovering	4 250	8 000	1 000	-	13 250
Ombygging/rehabilitering kommunale bygg	4 000	4 000	4 000	4 000	16 000
Renovering av Festiviteten mulighetsstudie	-	-	-	5 000	5 000
Oppgradering adgangskontroll, enøk, ros/beredskap	6 000	-	-	-	6 000
Staup – utbedring VVS etc.	5 000	500	-	-	5 500
Næringsbygg Røstad	5 500	-	-	-	5 500

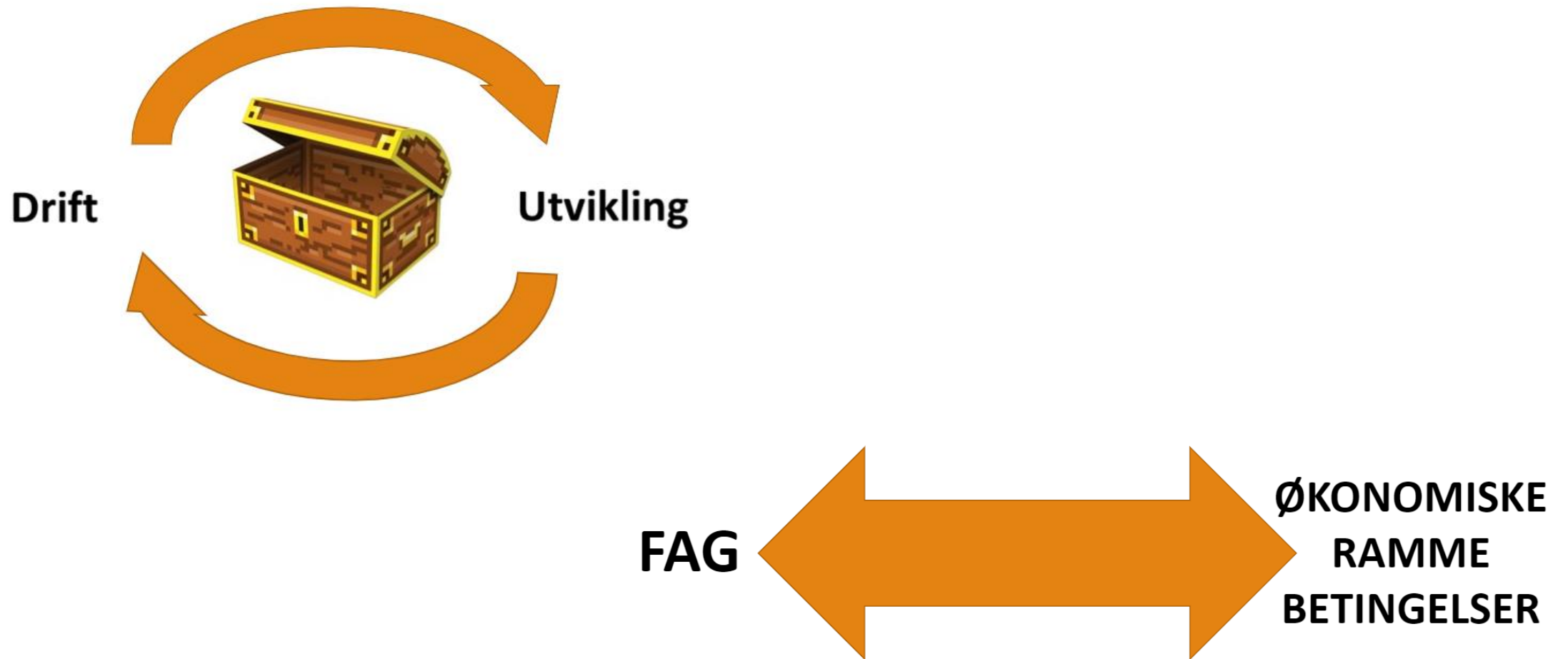
Investering brann/redning mm

	2024	2025	2026	2027	SUM
Brann/redning – Redningsverktøy, biler, 6-hjuling	300	22 100	850	300	23 550
Brann/redning - øvingsanlegg brann Fiborgtangen	-	4 000	-	-	4 000
Datateknologi i skole og barnehage	3 500	3 000	3 000	3 000	12 500
Tjenestebiler	1 500	2 000	2 000	2 000	7 500
Velferdsteknologi	1 500	1 500	1 500	1 500	6 000
Investeringsstilskudd Den norske kirke	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Egenkapitalstilskudd KLP	3 800	3 800	3 800	3 800	15 200

Investering tomteutvikling og vann/avløp

Hovedprosjekt	2024	2025	2026	2027	SUM
Halsan boligfelt	-	-	-	5 000	5 000
Riving gamle Nesheim skole	7 000	-	-	-	7 000
Holåsen	5 000	-	-	-	5 000
Kjønstadmarka 3	7 000	-	-	-	7 000
Gottås, utvidelse	5 000	-	-	-	5 000
Kjønstadmarka 4	-	6 000	13 000	13 000	32 000
Vann, utskifting/sanering og nyanlegg	41 000	31 500	27 300	25 300	125 100
Avløp, utskifting/sanering og nyanlegg	32 350	35 000	28 100	29 000	124 450

Den vanskelige balansegangen

Helhetlig ressursforvaltning

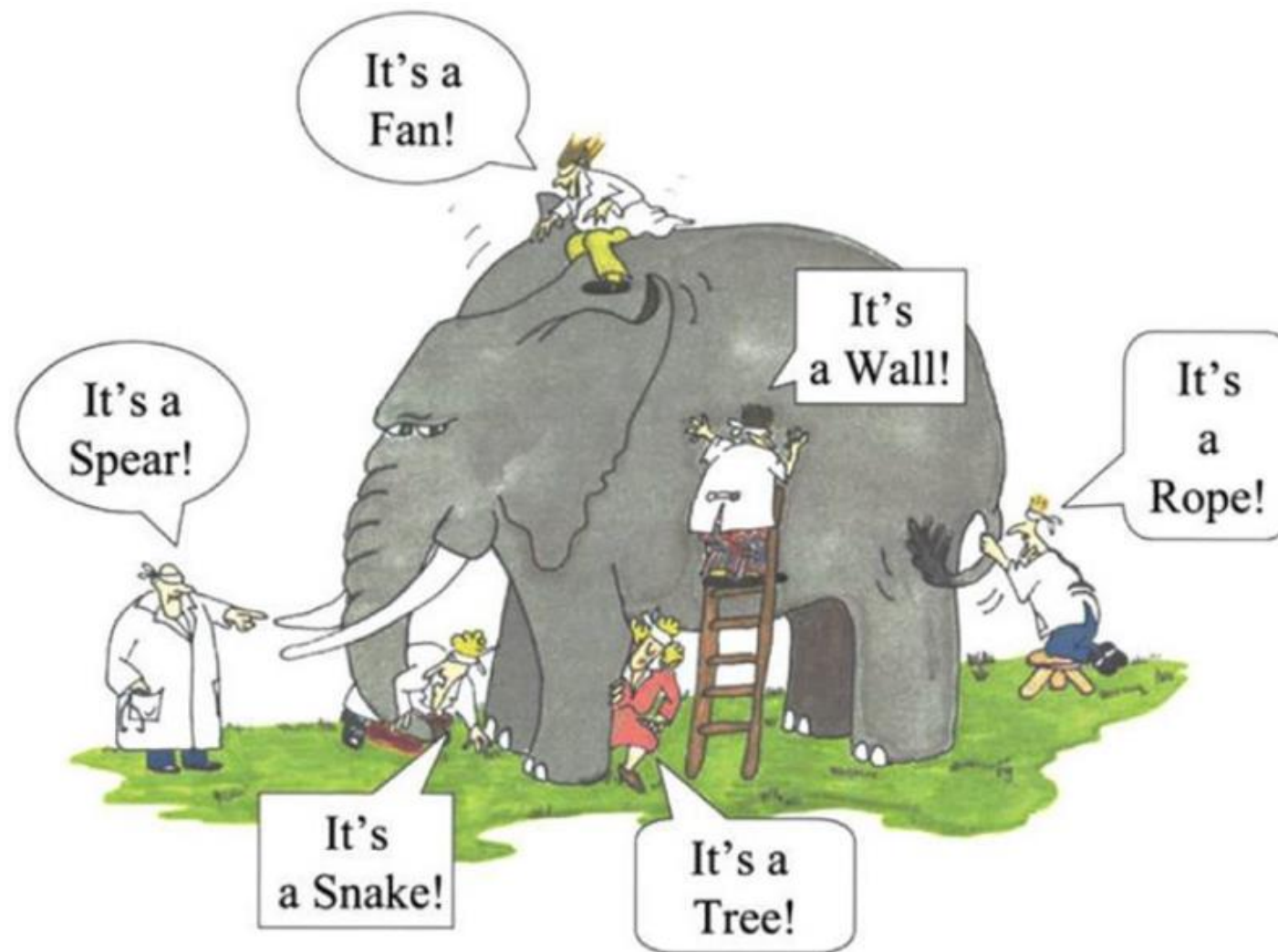
Helhetlig ressursforvaltning skal bidra til utvikling av en endringsdyktig organisasjon med helhetlig og bærekraftig ressursforvaltning og samordnede tjenester, til beste for innbyggerne på både kort og lang sikt.

GJENNOM PROSJEKTET SKAL DET UTVIKLES:

- Metoder og verktøy for grensekryssende og brobyggende ledelse
- Økt relasjonell kapasitet i organisasjonen, der fagområdene har god kjennskap til hverandre og samarbeider godt
- Økonomistyring som ivaretar kommunens samfunns mål og langsiktige handlevne

Ha helhetlig organisasjonsforståelse	Skape helsefremmende organisasjon	Gå fra silo til «vi i lag»
Ha blikket på heldøgns-innbyggeren	Omforene oss om lagbyggende verdier	Skape grensekryssende og brobyggende ledelse
Ha endringsvillig kultur	Ha dialogbaserte prosesser	Skape verktøykasse for helhetlig og bærekraftig ressursforvaltning

Det handler om å se helheten

Ledelse og organisasjonskultur

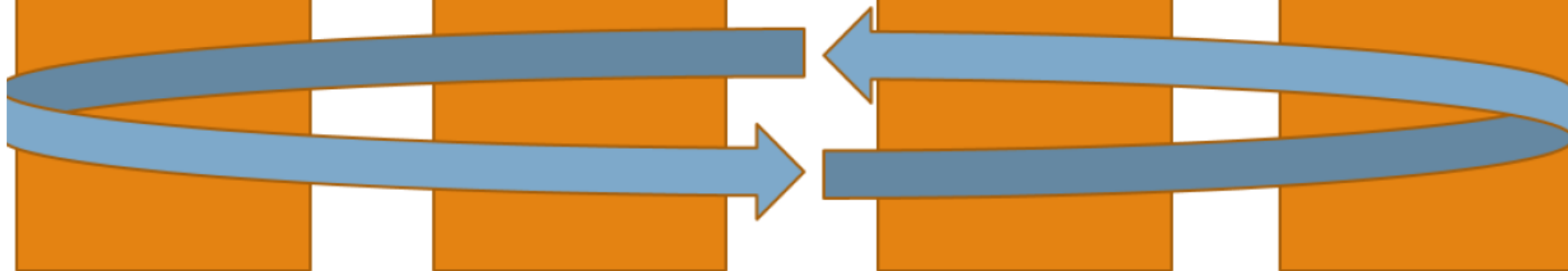
Økonomisk, økologisk og sosial bærekraft i hele kommuneorganisasjon

Regionalt samarbeid

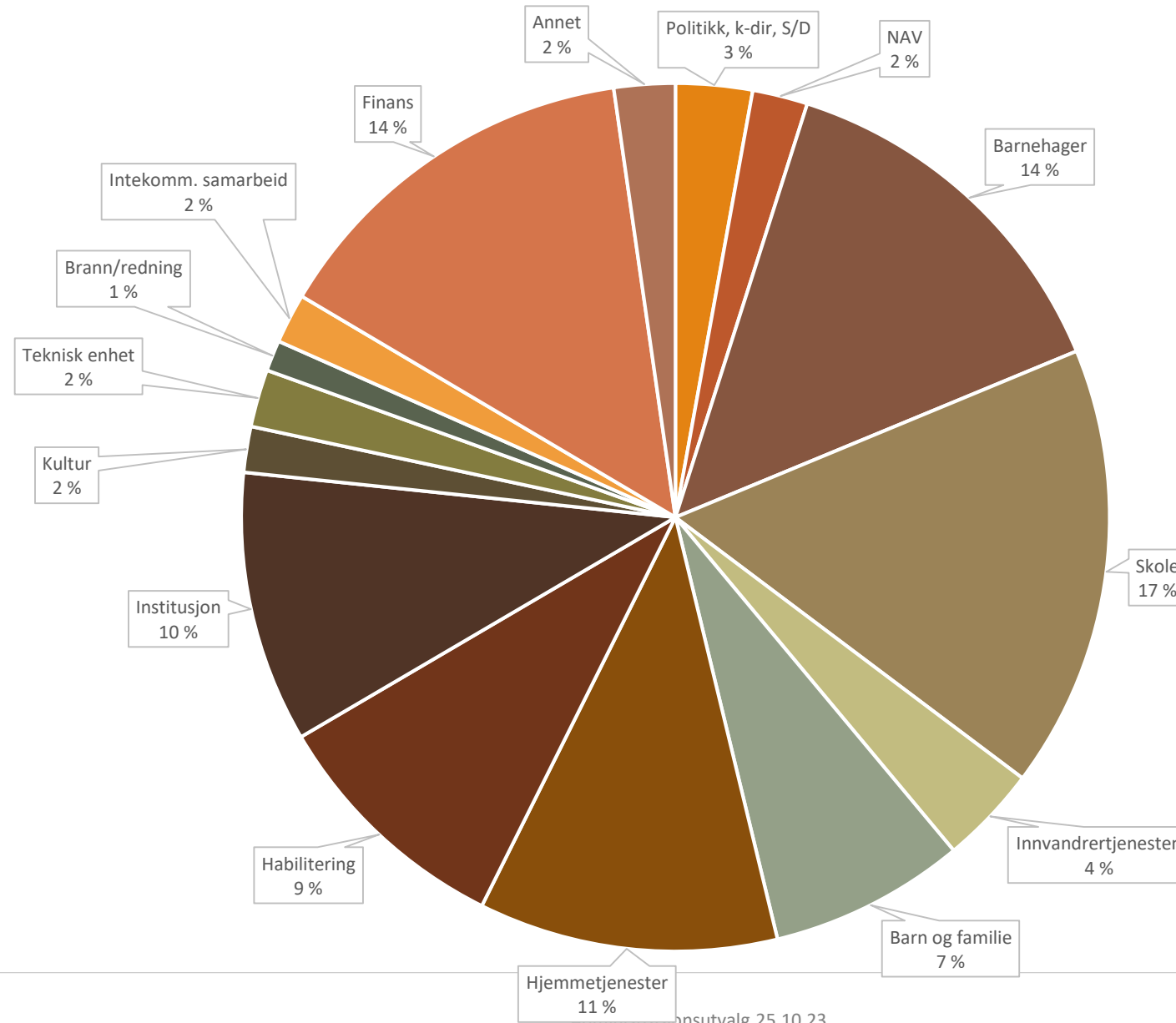
Digital transformasjon

Organisatorisk omstilling

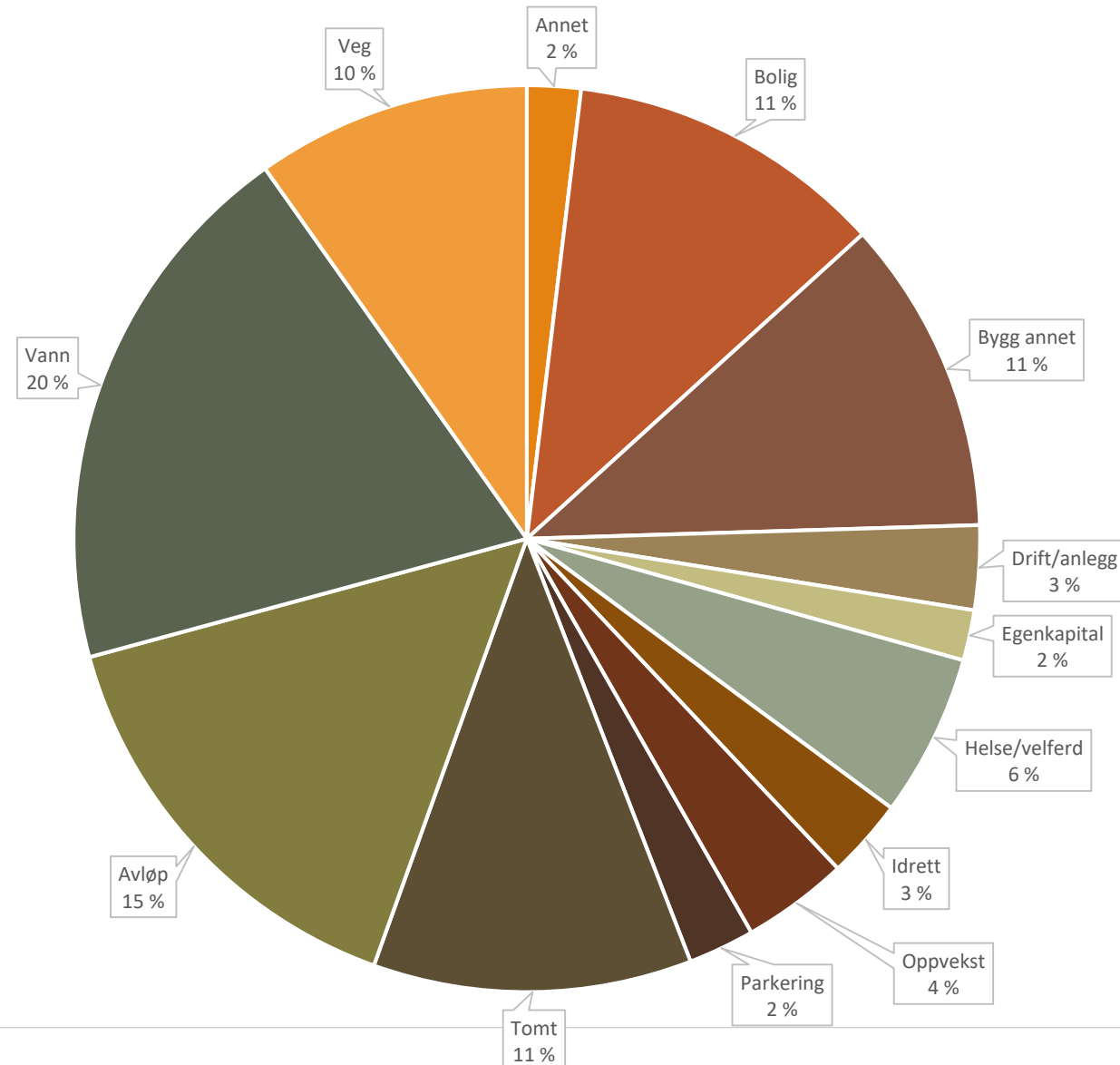
Helsefremmende organisasjon

Netto driftsrammer i enhetene 2024

Investeringer pr. område 2024

Klimabudsjettet

Klimabudsjett

I budsjettdokumentet har vi beskrevet status for det kommunale klimaarbeidet mer utfyllende enn tidligere. Her er noen overskrifter:

- Arealplanlegging
- Kommunens bilpark – elektrifisering (30%)
- Tilrettelegging for økt sykkelbruk – gang- og sykkelveger og gatebruksplan
- Energiforbruk i kommunale bygninger og anlegg
 - Egen sak om ENØK-tiltak i økonomiplanperioden (EU-krav)
- Landbruk
- Mat og matsvinn – sentralkjøkkenet, barnehager og skoler
- Miljøfyrtårnsertifisering av hele organisasjonen
- Anskaffelser – miljø vektet 30%, alternativ begrunnes skriftlig

Klimabudsjett

Næringslivet i kommunen gjør en stor innsats for omstilling til lavutslippssamfunnet. Her er noen eksempler:

- Ocean GeoLoop, storskala test av CO₂-fangst fra forbrenningskjelen hos Norske Skog Skogn
- Retura IR, resirkulering av rivingsavfall fra byggebransjen
- Gjenbruksprosjekt i byggebransjen
- Biokraft, produserer biogass av død fisk fra oppdrettsbransjen, prosessvann fra papirfabrikken og husdyrgjødsel
- Norske Skog Skogn, planlegger biogassanlegg med husdyrgjødsel som råvare

Dette vil gi bidrag til klimaregnskapet for Levanger som geografisk område. Levanger kommune bidrar som kobler og samarbeidspartner i noen av disse satsingene.

Kilde: Innherred renovasjon

Energikilder i kommunale bygg

Levanger kommune har i mange år tatt i bruk ulike energikilder i kommunale bygg. Her er noen eksempler:

- Fjernvarmeanlegg, leverer til Levanger ungdomsskole, Løa, Trønderhallen, Røstad næringsbygg, Moan drift og anlegg og ny brannstasjon
- Nærvarmeanlegg ved Frol barneskole, Skogn barne- og ungdomsskole, Breidablikktunet og Staup helsehus. Noen anlegg har fyring med pellets og noen med flis.
- Grunnvarmepumpe ved Nesheim skole, Momarka barnehage og Stokkbakken omsorgssenter
- Solcellepanel ved Frol barnehage og Regnbuen avlastningsbolig
- Luft til vann-varmepumpe ved flere bygg
- Det planlegges solfanger for oppvarming av basseng i Trønderhallen i økonomiplanen

Biovarme er klimanøytral oppvarming.

VI FYRER MED PELLETS OG TAR VARE PÅ KLIMAET

Staup varmesentral
klimaeffekt:

Når vi fyrer med pellets sparer vi klimaet for utslipp av 270 tonn CO₂ i forhold til fyring med lettoilje. Dette svarer til Levanger - Oslo tur-retur 1670 antall ganger med bil. Den totale energiproduksjonen er 1 000 000 kWh årlig. Til sammenligning bruker en vanlig husstand rundt 10 000 kWh til oppvarming. Pelletsen fraktes hit med lastebiler i retur - biler som ellers ville kjørt samme strekning tomme.

Dette anlegget sparer klimaet for utslipp av:

270 tonn CO₂
i forhold til fyring med lettoilje.

Pelletsfyring:
Staup helsehus og Breidablikktunet ble tilkoblet ny bioenergisentral høsten 2016. Med denne varmesentralen utnytter kommunen fornybar energi som ellers ville gått tapt, og sparer miljøet for store CO₂-utslipp. Ved å fyre med bioenergi viser kommunen at den tar miljøproblemene på alvor.

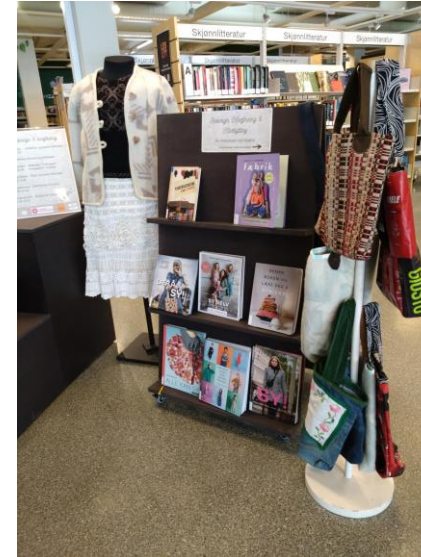
Diagram illustrating the pellet heating process: 1. Pellets (from wood chips) are produced. 2. Pellets are stored in a silo. 3. Pellets are transported to the central heating plant. 4. Pellets are burned in a boiler. 5. The boiler produces steam. 6. The steam is used to heat water in a radiator. 7. The water is then used to heat the building.

Logo: nord energi

Klimabudsjett

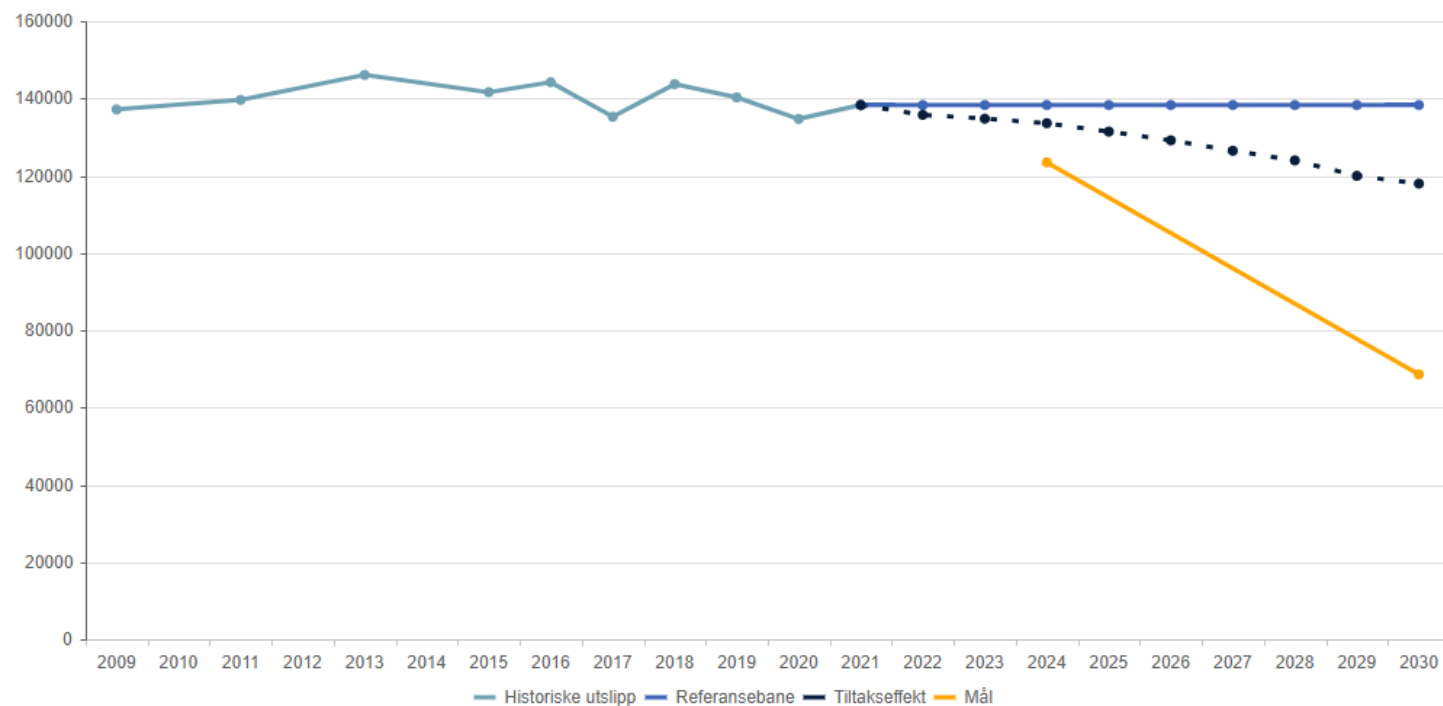
Klimatiltak i økonomiplanen omfatter kommunale tiltak, men også eksterne tiltak. Noen eksempler:

- ENØK-tiltak kommunale bygg
- Redusere matsvinn
- Utskifting gatelys
- Miljøfyrtårn
- Krav om klimaregnskap ved byggeprosjekt
- Elektrifisering av ferge (fylkeskommunen)
- Miljøasfalt (fylkeskommunen)
- Veitrafikk – flere elbiler
og biler som bruker biogass/-drivstoff

Klimabudsjett

Referansebanen i figuren viser hvordan de direkte klimagassutslippene i kommunen kan komme til å utvikle seg dersom det ikke gjøres utslippsreducerende tiltak. Den stiplede linjen viser hvordan de tallfestede tiltakene kan påvirke utslippene. Det er viktig å være klar over at både referansebanen og tiltakseffekt er et overslag med betydelig usikkerhet. Målbanen viser hvordan utslippene må utvikle seg dersom man skal nå målet om 50-55 % reduksjon i utslippene i 2030.

Avslutningsvis

Til slutt

- Det vil oppstå uforutsette situasjoner/hendelser som vil utfordre premissene for budsjetttrammene
- Vi vil møte motstand, motgang og kritikk underveis i omstillingsarbeidet
- Det er viktig å beholde det langsiktige fokuset – selv om at dette kan utfordre tålmodigheten
- Her må vi dra lasset i lag
- Det er av avgjørende betydning at alle interessenter er sitt ansvar bevisst
- det er krevende for enhetene i stramme tider, vær tilbakeholden med å pålegge nye oppgaver/ekstra arbeid
- Omprioritering forutsetter inndekning
- Alternative budsjettforslag MÅ utredes(!)

Som folkevalgt må du forstå hvilke konsekvenser en beslutning har for kommunenes økonomi i dag og i fremtiden under endrede rammevilkår.

Veien videre...

Fremdriftsplan politisk behandling

Budsjett 2024 - Handlings- og økonomiplan 2024-2027

25.10.23	Formannskap/Administrasjonsutvalg	Kommunedirektørens presentasjon
1.11.23	Formannskap	Spørretime
6.11.23	Råd for personer med funksjonsnedsettelse	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
7.11.23	Eldrerådet	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
8.11.23	Driftsutvalg	Presentasjon og ev. innspill fra utvalget
8.11.23	Plan- og utviklingsutvalg	Presentasjon og ev. innspill fra utvalget
15.11.23	Ungdomsråd	Presentasjon og ev. innspill fra rådet
15.11.23	Formannskap	Innstillingsmøte
29.11.23	Kommunestyremøte	Vedtaksmøte

Budsjett og handlings-/økonomiplan på nett

- [Budsjett og handlings-/økonomiplan på Levanger kommunes hjemmeside](#)
- [Framsikt – vårt budsjett- og planverktøy](#)